

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr.1
par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguves paplašināšanai
Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā

Derīgs līdz 2020.gada 6.februārim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA „*Compaqpeat*”, reģ. Nr.40003562596, adrese: “*Pūces*”, Rucavas pagasts, Rucavas novads, LV-3477 (turpmāk Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA „*Grupa 93*”, reģistrācijas Nr.50103129191, adrese: Kr.Barona 3-4, Rīga, LV-1050 (turpmāk Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums „*Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā*” (turpmāk Ziņojums) Birojā iesniegts 2016.gada 3.novembrī. Papildus informācija iesniegta 2017.gada 2.februārī un 6.februārī.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20.panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā (turpmāk Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Rucavas novada Rucavas pagasts, derīgo izrakteņu atradne „*Nidas purvs*” (turpmāk Atradne), AS „*Latvijas valsts meži*” zemes īpašuma „*Valsts mežs Rucava*” (kadastra Nr. 64840080207) zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem Nr.64840110076 un Nr.64840117348 un privātpersonu zemes īpašumi ar kadastra Nr.64840110118, 64840110117, 64840110130 (turpmāk Darbības vieta).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību, ietekmes uz vidi novērtējumu un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Paredzētā darbība ir kūdras ieguves teritoriju paplašināšana Nidas purvā, Atradnē. Plānotās ieguves teritorijas atrodas Rucava novada DR, Nidas purva Z daļā, blakus teritorijām, kur ierosinātāja jau veic kūdras ieguvi. Ieguves paplašināšanas vietas ir 6 atsevišķi ieguves laukumi jeb zonas I – V (turpmāk kopā sauktas - Zonas). Zonas izkārtotas Atradnes līdzšinējo ieguves lauku malās.
- 3.1.2. Zonu kopējā platība ir 176,65ha un to sastāda 3,55ha (I zona), 28,24ha (II zona), 10,35 (III zona), 85,19ha (IV zona), 23,55ha (V zona) un 25,77ha (VI zona). Kūdras ieguve iepriekš veikta tikai VI zonā, tomēr visas ir lielākā vai mazākā mērā iepriekš jau sagatavotas kūdras ieguvei.
- 3.1.3. Darbības Vieta (Zonas) pamatā atrodas AS „Latvijas valsts meži” zemes īpašuma „Valsts mežs Rucava” (kadastra Nr. 64840080207) zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem Nr.64840110076 un Nr.64840117348, bet nelielas daļas arī privātpersonu zemes īpašumos ar kadastra Nr.64840110118, 64840110117, 64840110130. Ierosinātāja Paredzēto darbību plāno veikt kā zemes nomniece.
- 3.1.4. Ziņojumā vērtētā ieguves teritoriju kopējā platība ir 176,65ha, no kurām kūdras ieguves paplašināšana ir paredzēta I – V zonā (150,88ha), bet kūdras ieguves darbu atsākšana paredzēta VI zonā (22,77ha), kur ieguvei iepriekš bijusi izsniegta licence. Ietekmes uz vidi vērtētas ieguvei gan visā 176,65ha platībā, gan samazinātā platībā (Paredzētās darbības alternatīvas plašāk aplūkotas šī Biroja atzinuma 3.4.nodaļā).
- 3.1.5. Nidas purvs atrodas Dabas parka „Pape” (turpmāk Dabas parks) teritorijā, kas ir Eiropas nozīmes aizsargājamā Natura 2000 teritorija (turpmāk Natura 2000 teritorija). Izpētes Zonu robežas atbilst Ministru kabineta 2011.gada 20.septembra noteikumu Nr.706 „Dabas parka „Pape” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (turpmāk Individuālie noteikumi) 2.pielikumā noteiktajām teritorijām, kuras kvalificētas kā „plānotās kūdras ieguves teritorijas” Dabas parkā. Saskaņā ar Individuālo noteikumu 11.2.punktu, šajās zonās kūdras ieguve ir pieļaujama, ja tiek veikts atbilstīgs ietekmju novērtējums un tiek izpildīti 11.2.punktā ar apakšpunktiem noteiktie nosacījumi. Proti, attiecībā uz kūdras ieguvi Dabas parkā, Individuālo noteikumu 11.punkts ar apakšpunktiem paredz, ka ieguvi veic „uzņēmumi tiem izsniegtajās zemes dzīļu izmantošanas licencēs noteiktajā platībā un laikposmā šo noteikumu 2. un 3.pielikumā norādītajās esošajās kūdras ieguves teritorijās”, kā arī „uzņēmumi šo noteikumu 2. un 3.pielikumā norādītajās plānotajās kūdras ieguves teritorijās, ja veikts paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 novērtējums un saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums”. Attiecībā uz plānotajām kūdras ieguves teritorijām Individuālo noteikumu 11.2.1. un 11.2.2.punkts paredz šādus nosacījumus:
 - 3.1.5.1. „ja atbilstoši veiktajam paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 novērtējumam plānotā kūdras ieguve negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju Natura 2000, kūdras ieguve atļaujama saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.panta nosacījumiem, nosakot kompensējošos pasākumus Eiropas Savienības prioritārā biotopa – augstā purva – saglabāšanai”;
 - 3.1.5.2. „ja pirms kūdras ieguves uzsākšanas saskaņā ar tehnisko projektu veikta šo noteikumu 2.pielikumā norādīto piecu grāvju aizdambēšana purva hidroloģiskā režīma atjaunošanai”.
- 3.1.6. Līdz ar to ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (turpmāk Novērtējuma procedūra) Paredzētajai darbībai piemērota un veikta, ņemot vērā Novērtējuma likuma 4.panta un

4.¹panta nosacījumus. Tas saistīts ar to, ka, pirmkārt, izpētes zonu (Darbības vietas) kopplatība pārsniedz 150ha, kas ir Novērtējuma likuma 1.pielikuma 25.punktā noteiktais platības robežsliekšnis attiecīga novērtējuma veikšanai. Otrkārt, Darbības vieta atrodas Natura 2000 teritorijā. Attiecīgi, kā to paredz Novērtējuma likuma 4.¹panta (2)daļa, - Novērtējuma procedūra veikta, tajā ietverot gan ietekmes uz vidi novērtējuma, gan ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma elementus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību.

- 3.1.7. Novērtējuma procedūra tika piemērota ar Biroja 2012.gada 5.decembra lēmumu Nr.559 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”. Programmu Novērtējuma procedūras veikšanai Birojs izsniedza 2013.gada 22.augustā - „*Programma ietekmes uz vidi novērtējumam kūdras ieguvei atradnē „Nidas purvs” Dienvidkurzemes mežsaimniecības Nīcas meža iecirkņa teritorijā Rucavas novada Rucavas pagastā*” (turpmāk Programma). Ar Biroja 2015.gada 19.oktobra lēmumu Nr.3-01/1784 tika veikti grozījumi Programmā, iekļaujot Darbības vietas teritorijā nekustamo īpašumu ar kadastra Nr.64840110130.
- 3.1.8. Saistībā ar Novērtējuma procedūras mērķiem Birojs atzīmē, ka konkrētā Paredzētā darbība un tās ietekmes novērtējums nav tipisks gadījums, kas saistīts ar Darbības vietas specifiskajiem apstākļiem. No vienas puses Dabas parka aizsardzības mērķi ir saistīti ar purvam raksturīgajiem hidroloģiskajiem apstākļiem, kas veido to kā nozīmīgu teritoriju purvu biotopu un ar tiem saistīto sugu aizsardzībai. Tomēr šajā Natura 2000 teritorijā jau vēsturiski ir veikta kūdras ieguve, izveidoti nosusināšanas grāvji, kas nelabvēlīgi to ietekmējis. Par šādām ietekmētām un pat būtiski pārveidotām teritorijām ir uzskatāma arī Darbības vieta. Tādēļ, definējot teritorijas izmantošanas un aizsardzības mērķus, - Zonas ir vispārēji iekļautas to relatīvi nelielo Atradnes laukumu vidū, kur kūdras ieguves turpināšana vēl varētu būt pieļaujama, jo tie no dabas vērtību aizsardzības viedokļa atrodas neperspektīvās teritorijās. Tomēr šāds izmantošanas un aizsardzības mērķu līdzsvars vēl negarantē ieguves tiesības, jo, meklējot saprātīgu līdzsvaru starp dabas aizsardzību un saimniecisko darbību, ir svarīgi, lai gadījumā, ja ieguve tiek veikta, tā nenodara kaitējumu, nonāk pretrunā ar konkrētajām dabas vērtībām definētajiem specifiskajiem mērķiem, neizjauc Natura 2000 teritorijas viengabalainību. Ir būtiski, lai arī pēc ieguves pabeigšanas Atradnē - teritorija ilgtermiņā turpina veidot ar blakus esošajām teritorijām vienotu biotopu kompleksu, rekultivācijas rezultātā pēc iespējas tiktu atjaunots vides stāvoklis, veicināta augstvērtīgu biotopu atjaunošanās. Nepārdomātas darbības realizācijas rezultātā pastāvētu risks īpaši aizsargājamu biotopu vai sugu dzīvotņu fragmentācijai, īpaši aizsargājamo sugu, īpaši aizsargājamo biotopu vai sugas dzīvotnes izolēšanai (nošķiršana) no citiem tādiem pašiem biotopiem vai sugas dzīvotnēm. Traucējumi, jo īpaši hidroloģiskā režīma izmaiņas, var izsaukt izmaiņas īpaši aizsargājamā biotopa vai sugas dzīvotnes kvalitātē (tam raksturīgajās struktūrās un funkcijās), izsaukt izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka Natura 2000 teritorijas struktūru un funkcijas.
- 3.1.9. Tādēļ, vadoties no izvērtēšanas un piesardzības principa, Paredzētās darbības ietekme jānovērtē un tai (ja tā pieļaujama) jānoteic tādi realizācijas nosacījumi, tai skaitā attiecībā uz Darbības vietu (atkāpšanās no aizsargājamām vērtībām, kur nepieciešams, ieguves platību samazināšana, nosacījumi hidroloģiskā režīma stabilizēšanai u.c.), kas kļiedē pamatotas šaubas par būtisku ietekmi un var nodrošināt aizsargājamās teritorijas un kūdras ieguves līdzāspastāvēšanu.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Nidas purvs ir augstais purvs un tas atrodas uz A no jūras piekrastes un uz D no Papes ezera. Papes ezeram, tā piekrastei un mežiem kopā ar Nidas purvu ir īpaši aizsargājamas dabas teritorijas – Dabas parka statuss, kas vienlaikus ir arī Natura 2000 teritorija un

starptautiskas nozīmes mitrājs – Latvijas Ramsāres vieta. Atbilstoši Individuālajiem noteikumiem - Darbības Vieta atrodas dabas paka zonā, IV zona D daļā robežojas ar dabas lieguma zonu.

3.2.2. Īsumā Atradni un līdzšinējo situāciju saistībā ar kūdras ieguvei raksturo šādi apstākļi:

3.2.2.1. Atradnes kopējā platība ir 2903ha, no tiem teritorija ar rūpnieciska dziļuma kūdras krājumiem - 2417ha, ko veido augstā, jauktā, pārejas un zemā tipa kūdras iecirkņi. Augstā tipa purva iecirkņa platība ir 2131ha.

3.2.2.2. Nidas purvā Atradnes sagatavošana kūdras ieguvei uzsākta pagājušā gadsimta 80.-tajos gados. Lielākajā daļā tās teritorijas izveidota nosusināšanas grāvju sistēma. Purva centrālās un dienvidu daļas ūdeņus, t.sk. no pieciem purvā ierīkotajiem nosusināšanas grāvjiem uztver Kaņava, kas ir arī valsts nozīmes meliorācijas sistēmas ūdensnoteka.

3.2.2.3. Kūdras ieguves darbi Atradnē uzsākti pagājušā gadsimta 90.-tajos gados. Šobrīd Atradne ir daļēji izstrādāta, daži lauki – pilnībā. Saskaņā ar Valsts SIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk LVĢMC) derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem (avots: www.meteo.lv) Atradnē palikušie (izpētītie) A kategorijas krājumi uz 2015.gada 1.janvāri bija 970,30 tūkst. t ar mitrumu 40%. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam Atradnē Nidas purvā līdzšinējās kūdras ieguves rezultātā ir daļēji izstrādāti vai pašlaik izstrādē atrodas 335 ha sūnu (augstā) purva (ieskaitot izstrādātos atsevišķos laukus Nidas tīreļa daļā un dzērveņu audzēšanas teritoriju Papes tīreļa daļā).

3.2.2.4. Šobrīd spēkā esošas licences kūdras ieguvei Atradnē ir izsniegtas 3 komersantiem – Ierosinātājam, SIA „Meliorators-3” un SIA „Zeme un lietošana” ar licences darbības termiņu (attiecīgi) līdz 2022.gadam, 2018.gadam un 2032.gadam. No minētajiem komersantiem Ierosinātāja iznomā to licences teritorijas 47,8 ha un 40 ha platībā un kopumā šobrīd kā vienīgā kūdras izstrādātāja Atradnē apsaimnieko ~265 ha.

3.2.2.5. Kūdras ieguve tiek veikta ar frēzēšanas paņēmieni, izmantojot esošo ceļu infrastruktūru un nosusināšanas sistēmas.

3.2.3. No dabas apstākļu un atrašanās viedokļa Darbības vietu Īsumā raksturo šādi apstākļi:

3.2.3.1. Kūdras ieguves paplašināšanai plānotās zonas atrodas Nidas purva Z daļā uz D no Papes ezera. Atbilstoši vērtējumam Paredzētās darbības Zonas un to potenciāli ietekmētās platības veido sūnu (augstais) purvs un iepriekš sagatavotu, bet ne pilnīgi apgūtu lauku teritorijas. Teritoriju veido šobrīd nosusināti, sekundāri ar mežu vai viršiem apauguši kūdrāji. Atsevišķās Zonu teritorijās vai to tuvumā konstatēti arī īpaši aizsargājami biotopi un augu sugas, kas ņemts vērā Ziņojumā un aplūkots tālāk šī Biroja atzinuma attiecīgās nodaļās.

3.2.3.2. Purva augšējo daļu veido sfagnu kūdra, bet zemāk par 2m virs jūras līmeņa pārejas un zemo purvu koku-spilvu, koku kūdra. Zem kūdras atrodas dažāda biezuma (0.5-1.5 m) tipiskie ezera nogulumi - sapropelis, kas bijušās ezerdobes dziļākajās vietās sasniedz 2-3 m. Novērtēts, ka vislielākais kūdras nogulumu biezums Darbības vietā ir IV zonā, kas platības ziņā ir arī vislielākā zona un atrodas uz D no līdzšinējās ieguves laikiem – tuvāk purva centrālajai daļai nevis purva malās (kā citas zonas). IV zonā kūdras slānis ir no 2,5 līdz 5,2 m biezs. I, II, III un V zonā kūdras slāņa biezums mainās robežās no 1 līdz 3 m, vidēji sastādot 2 m, savukārt VI zonā mainās no 0,8 līdz 2,8m. Aptuveni novērtēts, ka kūdras krājumi Darbības vietā I – V zonā ir 6345,88 tūkst.m³, bet VI zonā - 424,7 tūkst.m³.

- 3.2.3.3. Atradne atrodas meža ieskaustā teritorijā. Lai gan Nidas purvs ZR daļā (faktiski I zona) robežojas ar Papes Ķoņu ciema robežu un uz DR no IV zonas ir Nidas ciems, Darbības vieta atrodas relatīvi nošķirta no apbūves teritorijām. Papes Ķoņu ciema DA daļa nav apdzīvota, to no I zonas šķir meža josla, tuvākā viensēta „Līdumnieki” atrodas 375 m attālumā, citas viensētas - 440 m vai lielākā attālumā. Salīdzināmā attālumā viensētas atrodas arī attiecībā pret V zonas robežu (viensēta „Štībeļi” 380 m attālumā). No citām ieguves zonām dzīvojamā apbūve atrodas vairāk kā 500m attālumā, bet viensētas Nidas ciemā atrodas vairāk kā 700m attālumā.
- 3.2.3.4. Derīgā materiāla transportēšana no Atradnes tiek veikta Z virzienā pa pašvaldības ceļu B042 ~0,9km garumā, tālāk pa valsts vietējo autoceļu V1221 Rucava-Pape R virzienā un valsts galveno autoceļu Liepāja-Lietuvas robeža (Rucava) (A11) uz Ierosinātās kūdras pārstrādes ražotni īpašumā „Pūces”. Pašvaldības ceļš B042 un vietējais autoceļš V1221 ir ar grants segumu, autoceļš A11 ir ar asfalta segumu.
- 3.2.3.5. Maršrutam tuvākās pastāvīgi apdzīvotās viensētas Papes Ķoņuciemā ir „Brīvzemnieki” (70 m) un „Štībeļi” (50 m). Tām blakus atrodas sezonāli apdzīvotas viensētas „Attiķi” un „Buberi”. Viensēta „Zaļkalni” - atrodas 100 m attālumā no autoceļa V1221, to no ceļa atdala mežs. Kūdras transportēšanas maršruts autoceļa Liepāja-Lietuvas robeža (Rucava) (A11) nelielā posmā robežojas ar Rucavas ciemu, tuvākās viensētas ciemā - „Senči” un „Rožlapas” (attālums atbilstoši 50 un 75 m), pie vietējā ceļa posmā no autoceļa P113 līdz ražotnei atrodas divas viensētas „Dzelzceļnieki” un „Kraši” (60 m).
- 3.2.3.6. Saskaņā ar Rucavas novada teritorijas plānojumu 2013. - 2025.gadam Darbības vieta ir iekļauta zonā *derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (DT)*.
- 3.2.3.7. Paredzētās darbības I zonas daļa atrodas aizsargjoslā ap valsts nozīmes arhitektūras pieminekli „Papes Ķoņu zvejnieku ciems” (500 m aizsargjosla). Kultūras pieminekļa teritoriju (ciemu) no kūdras ieguves paredzētās darbības teritorijas nodala ar mežu klāta josla; tās telpiski nav saistītas.
- 3.2.3.8. Paredzētās darbības V zona atrodas Papes ezera aizsargjoslā, bet tālāk par 50 m no Papes ezera un neatrodas ezera applūstošajā teritorijā.
- 3.2.4. Kontekstā ar Natura 2000 teritoriju Darbības vietu īstumā raksturo šādi apstākļi:
 - 3.2.4.1. Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.300 „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)*” (turpmāk Noteikumi Nr.300) 7.punkts paredz, ka, „*veicot ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu, ņem vērā attiecīgās Natura 2000 teritorijas standarta datu formā norādīto informāciju, kā arī izmanto jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kuru labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai izveidota attiecīgā Natura 2000 teritorija*”. Novērtējuma gaitā Ziņojuma izstrādē pieaicinātie eksperti ņēmuši vērā gan to informāciju, kas pieejama no Natura 2000 teritorijas agrākas kartēšanas rezultātiem, gan vairākkārt veikuši Darbības vietas un Paredzētās darbības ietekmes zonas apsekošanu, izvērtējuši un salīdzinājuši iegūtos rezultātus, izsvēruši iegūto rezultātu piemērojamību, respektējot arī izmaiņas vadlīnijās un metodikā, kas noteikta Eiropas Savienības (turpmāk ES) nozīmes aizsargājamo biotopu kartēšanai. Pēc Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas un iegūto rezultātu analīzes sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi (turpmāk DAP) secināts, ka visaptveroša un objektīva vērtējuma veikšanai, tostarp, lai novērtējuma

rezultāti būtu salīdzināmi, - būtu jāveic visas Nidas purva teritorijas atkārtota inventarizācija un jauna dabas vērtību kartēšana. 2016.gada vasarā veikta visaptveroša Dabas parka daļas (Nidas purva) kartēšana, balstoties uz jaunāko pieejamo informāciju un metodiku. Tās rezultātā veiktas izmaiņas arī DAP dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”. Līdz ar to, Paredzētās darbības ietekmes uz vidi un Natura 2000 teritoriju novērtējums aktualizētajā Ziņojumā, DAP atsauksmēs un šajā Atzinumā veikts, balstoties uz jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, kuru labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanai izveidota attiecīgā Natura 2000 teritorija. Vienlaikus atsevišķās Ziņojuma nodaļās, kur tas nav būtiski kontekstā ar vērtējumu par dabas vērtībām, kartogrāfiskajā materiālā informācija saglabāta atbilstoši 2005.gada kartēšanas rezultātiem. Birojs atzīst šādu risinājumu par pieņemamu.

3.2.4.2. Rezumējot novērtējumā konstatēto:

- 3.2.4.2.1. I zonas platība ir 3,55ha. Tā pieguļ kūdras ieguves laukiem Nidas purva ārmalā. Zonas centrālajā daļā kūdras lauki atbilst ES aizsargājama biotopa 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama, vai notiek dabiskā atjaunošanās* kritērijiem 2,4 ha platībā. Pārējo daļu sastāda apmežojušies nosusināti kūdrāji. I zona (ārmalā) robežojas ar novadgrāvi, tam otru pusē saglabāties biotops 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* vēl ~ 2,9 ha platībā.
- 3.2.4.2.2. II zonas kopplatība ir 28,24ha un tās teritorijā (un tuvumā) konstatēti gan ES prioritāri aizsargājami biotopi 7110* *aktīvi¹ augstie purvi* (platība zonā - 4,5 ha, ārpus zonas - 0,5ha) un 9010* *veci vai dabiski boreāli meži* (platība zonā - 2,1ha), gan ES aizsargājami biotopi 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* (platība zonā – 7,4 ha, ārpus zonas – 3,1 ha) un 7140 *pārejas purvi un slīkšņas* (platība zonā - 1,2 ha, ārpus zonas – 0,4 ha).
- 3.2.4.2.3. III zonas platība ir 10,35ha un to veido mežaudzes, kas veidojušās aizaugot nosusinātam degradētam purvam (purva biotopu zonā nav). Zonas ZA stūrī neliela teritorija (0,1 ha) atbilst ES prioritāri aizsargājama biotopa 9010* *veci vai dabiski boreāli meži* kritērijiem. Biotops ~4ha platībā A virzienā turpinās arī ārpus III zonas. Īpaši aizsargājamo biotopu no pārējās III zonas teritorijas atdala novadgrāvis.
- 3.2.4.2.4. IV Zonas platība ir 85,19ha. To veido pagājušā gadsimta 80-tajos gados kūdras ieguvei daļēji jau sagatavoti lauki ar novadgrāvjiem un susināšanas grāvjiem. Nosusināšanas ietekmē lielākajā daļā no IV zonas teritorijas izveidojušies nosusināti kūdrāji. Centrālajā daļā un šaurā joslā gar zonas dienvidu robežu ir mozaīkveida degradēta augstā purva veģetācija. Šajā teritorijā sastopamie biotopi, kas atrodas tuvāk zonas centram, atbilst Eiropas

¹ Atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumu Nr.153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu” pielikuma 2.11.punktu biotops ar kodu 7110* nosaukums - *neskarti augstie purvi*. Saskaņā ar Ziņojuma izstrādē pieaicinātās ekspertes I.Silamiķeles 2016.gada 23.septembra atzinumā ietvertu skaidrojumu, nozarē ieteikts lietot nosaukumu *aktīvi augstie purvi*. Pārskatāmības kopskatā ar Ziņojumu nolūkos šajā Biroja atzinumā turpmāk tiek lietots - 7110* *aktīvi augstie purvi*.

Savienībā aizsargājama biotopa 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama, vai notiek dabiskā atjaunošanās* kritērijiem (IV zonā – 13,2ha, ārpus tās - 12,5 ha). Laukumā tuvāk IV zonas ārējai malai purva biotops atbilst Eiropas Savienības nozīmes prioritāri aizsargājama biotopa 7110* *aktīvi augstie purvi* kritērijiem (platība 8ha). Šī biotopa izplatības teritorija turpinās uz dienvidiem ārpus IV zonas līdz pat Nidas purva dienvidu robežai (1077 ha platībā jau Dabas parka dabas liegumā zonā).

3.2.4.2.5. V zonas kopplatība ir 23,55ha. Tā atrodas pie Nidas purva ārējās malas, tajā konstatējama gan antropogēnu faktoru izraisīta susināšanas ietekme, gan purva ārmalai raksturīga (dabiska) veģetācija (priedes, virši). V zonu šķērso ceļš ar nosusināšanas grāvjiem. Ceļa abās pusēs ir biotops 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* (platība – 9,5 ha). V zonas ZA daļā 1,7ha platībā mežaudze ir degusi un šobrīd atbilst reta, Eiropas Savienības nozīmes prioritāri aizsargājama biotopa 9010* *veci vai dabiski boreāli meži 5.apakštipam – jaunāki meži, kas dabiski attīstījušies pēc meždegām* kritērijiem. Uz rietumiem no V zonas (starp V zonu un II zonu) atrodas viens no biotopa 9010* *veci vai dabiski boreāli meži* nogabaliem (0,9 ha platībā). Biotopa nogabals ar V zonu nerobežojas.

3.2.4.2.6. VI zonas platība ir 25,77ha un to veido agrākās kūdras ieguves teritorijas. Tur dabiskie biotopi ir pārveidoti un aizsargājamās vērtības nav konstatētas.

3.2.4.2.7. Plānotajās kūdras ieguves zonās kopumā ir konstatētas divas īpaši aizsargājamās augu sugas ciņu mazmeldrs un vidējā rasene. Tās konstatētas IV zonā. Salīdzinoši plaši plānotajās kūdras ieguves zonās (I, II, III, IV, V zonā) ir pārstāvēta ierobežoti izmantojamā īpaši aizsargājamā augu suga - gada staipeknis, kā arī purvu veģetāciju veidojošie sfagni.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

3.3.1. Īstenojot paredzēto darbību, ūdeņu novadīšanai plānots izmantot esošos jau izveidotos novadgrāvjus, papildus daļā ieguves lauku nosusināšanai tiks ierīkots kartu grāvju tīkls. Ūdeņi no kartu grāvjiem paštecēs ceļā plūdīs uz novadgrāvjiem, V zonā ūdeņu savākšanai paredzēts ierīkot slēgto drenāžu (ar ieplūdi novadgrāvī). Lai novērstu kūdras aizplūšanu no kūdras ieguves laukiem un novērstu nosusināšanas sistēmas aizsērēšanu, ir plānots kartu grāvju galos pirms drenu novadcaurules ierīkot „sietus”, kuri aiztur kūdru.

3.3.2. Ņemot vērā licenču laukumos atlikušos krājumus, tiek prognozēts, ka bez Paredzētās darbības realizācijas kūdras ieguve esošajās kūdras ieguves teritorijās turpinātos līdz ~2033.gadam, pēc tam tiktu slēgta arī Ierosinātās kūdras pārstrādes ražotne nekustamajā īpašumā “Pūces”. Paredzētās darbības realizācijas gadījumā kūdras ieguvei tiktu noteiktas papildus teritorijas un kūdras ieguve Atradnē varētu turpināties līdz ~2042.gadam. Jauno teritoriju sagatavošana un apgūšana (paralēli ieguves darbu turpināšanai un pabeigšanai esošajos izstrādes laukos) tiktu veikta pakāpeniski, attiecīgi – mainīga būtu arī ieguves apjomu dinamika. Paredzēts, ka kūdras ieguvei sākotnēji tiks sagatavoti ~ 45 ha no IV zonas teritorijas, kas atrodas līdzšinējo izstrādes teritoriju D malā. Pēc tam paredzēta kūdras lauku sagatavošana (kartu grāvju tīrīšana, apauguma uz grāvju malām noņemšana) un kūdras ieguve VI zonā (kur ieguve jau agrāk veikta). Sākot ar ~2.gadu pēc Paredzētās darbības uzsākšanas, paredzēts turpināt pakāpenisku pārējo

lauku (Zonu) sagatavošanu kūdras ieguvei, veikt kūdras ieguvi un uzsākt izstrādāto zonu rekultivāciju. Pakāpeniska teritoriju sagatavošana kūdras ieguvei plānota ~10 gadu laikā. Aptuvena prognoze ir, ka ieguves apjoms pirmajos 5 ieguves gados būtu no 10,3 līdz 70 tūkst.m³ gadā vai no 10,3 līdz 52,7 tūkst.m³ gadā. (I alternatīvas 1. un 2.variants). Turpmākajos gados ieguves apjoms var sasniegt 79 - 120 tūkst.m³ gadā, bet ieguves apjomu pakāpenisks samazinājums varētu sākoties ar ~19 gadu pēc Paredzētās darbības uzsākšanas. Plānotais kopējais kūdras ieguves apjoms 25 gadu periodā I alternatīvas 1.variantā tiek prognozēts 2,12 milj.m³, 2. variantā - 1,48 milj.m³ kūdras.

- 3.3.3. Paredzētās darbības realizācija plānota šādā secībā: paredzēts veikt meža zemes atmežošanu, pakāpenisku lauku sagatavošanu (koku, apauguma noņemšana, celmu izņemšana un savākšana), uzsākt kūdras ieguvi un paralēli veikt izstrādāto teritoriju rekultivāciju. Vadoties no ekspertu ieteikumiem, rekultivācijai izstrādāti vairāki (kombinējami) risinājumi, atkarībā no konkrētās purva vietas: purva renaturalizācija un purva kultūraugu audzēšana, bet esošajās kūdras ieguves teritorijās - appludināšana un purva renaturalizācija (plašāk par rekultivācijas pasākumiem šī Biroja atzinuma 6.6.3.nodaļā).
- 3.3.4. Vienlaikus ar ieguves uzsākšanu, ir paredzēts realizēt arī hidroloģiskā režīma stabilizēšanas un atjaunošanas pasākumus (aplūkoti plašāk šī Biroja atzinuma 6.6.1.nodaļā). Šādu pasākumu ietvarā, lai uzlabotu hidroloģisko režīmu Darbības vietai piegulošajā Dabas parka dabas lieguma zonā, – paredzēta gan esošo susinātājgrāvju galu, kas iesniedzas purvā, aizdambēšana, gan Individuālo noteikumu 11.2.2. punktā paredzēto piecu susinātājgrāvju aizdambēšana.
- 3.3.5. Paredzētās darbības realizācija plānota ~25gadu laikā. Paredzēts, ka laika periodā līdz 2042.gadam I, II, III un V zonā tiks pabeigta gan ieguve, gan šo zonu rekultivācija. IV zonā kūdras ieguves darbi tiek prognozēti līdz plānotā 25 gadu perioda beigām, kur rekultivācija tiks uzsākta pēc 2042.gada.
- 3.3.6. Kūdras ieguve tikai I zonā (3,55ha) paredzēta ar griešanas paņēmieni (gabalkūdras ieguve), citās zonās - ar frēzēšanas paņēmieni.
- 3.3.7. Ziņojumā secināts, ka, lai nepārsusinātu teritoriju un mazinātu ietekmi uz blakus esošajām platībām, kūdras ieguve ir jāveic un kartu grāvji jāierīko tā, lai to dziļums nesniegtos līdz smiltis minerālgruntij, tādējādi izslēdzot vertikālās drenēšanas iespēju. Tāpat secināts, ka kūdras izstrādes dziļumam jābūt tādām, lai tas neskar purva minerālo pamatni. Kūdras ieguve līdz ar to plānota, saglabājot vismaz 0,4 m kūdras slāni.
- 3.3.8. Kūdras ieguves darbus plānots veikt sezonāli - no aprīļa vidus līdz septembra beigām vai no maija vidus līdz oktobra beigām, atkarībā no laika apstākļiem (vidēji 5,5 mēnešus gadā). Prognozēts, ka rudens un ziemas laikā tiks veikta tikai sagatavotās un savāktās kūdras realizācija.
- 3.3.9. Darba sezonā Paredzēto darbību plānots realizēt pamatā darba dienās, tomēr, ja būs piemēroti laika apstākļi – arī sestdienās un svētdienās. Tā kā kūdras ieguves nosacījumi ir atkarīgi no laika apstākļiem, Ziņojumā prognozēts, ka faktiskais Paredzētās darbības realizācijas dienu skaits gada griezumā sastādīs ~100 dienas. Plānotais ieguves tehnikas darbības laiks aktīvās darba sezonas laikā ir mainīgs, vidēji prognozēts, ka tehnika Atradnē strādās ~14h diennaktī darba laika ietvaros, kas Atradnē plānots no plkst.10:00 - 24:00. Tomēr procesu nodrošināšanai atsevišķu tehnikas vienību darbības ilgums diennakts griezumā ir atšķirīgs (piemēram, rušināšana – 8h, frēzēšana – 14h, bērtņošana 12h).
- 3.3.10. Kūdras ieguves procesā netiks izmantoti ūdens resursi. Darbiniekiem ūdens tiks piegādāts fasētā veidā. Ugunsdzēsības vajadzībām tiks izmantots ūdens no ugunsdzēsības baseiniem un teritorijā esošajiem novadgrāvjiem. Kūdras ieguves paplašināmajās zonās

ugunsdzēsības baseinus plānots ierīkot ceļa bērtņu joslā. Ugunsdzēsības vajadzībām iespējams izmantot arī esošajos kūdras laukos ierīkotos ugunsdzēsības baseinus.

- 3.3.11. Atbilstoši Ziņojumam Paredzētās darbības īstenošanai citas inženierkomunikācijas vai jauni infrastruktūras objekti netiks būvēti. Īstenojot Paredzēto darbību, nav plānots veikt izmaiņas esošajā kūdras transportēšanas maršrutā. Kūdras nogādāšana uz ražotni tiek plānota arī ārpus ieguves sezonas, tomēr ne visa gada garumā (aprēķinos pieņemts, ka transportēšana notiks vidēji 200 dienas gadā). Paplašinot kūdras ieguvi, tāpat nav plānots palielināt transporta, kas veic kūdras transportēšanu no ieguves zonām, intensitāti kūdras pārvadāšanas maršrutā. Tā saglabāsies pašreizējā apjomā – maksimums līdz 30 transporta vienībām (15 reisi) diennaktī.
- 3.3.12. Kūdras ieguves un transportēšanas tehnikas degvielas uzpilde pārsvarā notiek ārpus kūdras ieguves teritorijas (ražotnē Rucavas pagastā, nekustamajā īpašumā „Pūces”), nepieciešamības gadījumā piegādājot degvielu ar specializēto autotransportu (10 m³) uz kūdras ieguves teritorijā esošo tehnikas stāvlaukumu. Šo risinājumu Paredzētās darbības gadījumā ir plānots saglabāt.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Vērtējot sagaidāmās ietekmes un kūdras ieguves iespējamību, alternatīvu griezumā definēts I alternatīvas 1.variants – ieguve visā **176,65ha** platībā un I alternatīvas 2.variants - ieguve samazinātā, - **120,27 ha** platībā (atsakoties no ieguves II un III zonā, kā arī samazinot ieguves platības IV un V zonā). Vienlaikus jāņem vērā, ka, – lai gan platības aprēķinātas atbilstoši zonu lielumam, tās Novērtējuma nolūkiem šajā atzinumā šeit un turpmāk ir indikatīvas, jo faktiskā kūdras ieguve (ja tā tiks veikta) būs atkarīga no virknes faktoriem, tostarp ieguve kādā no laukumiem vai to malām var nebūt ekonomiski pamatota kūdras slāņa biezuma vai citu iemeslu dēļ.
- 3.4.2. II Alternatīvas gadījumā vērtēta atteikšanās no Paredzētās darbības jeb kūdras ieguves neveikšana. Šādā gadījumā netiktu realizēti arī Individuālajos noteikumos izvirzītie 11.2.2.punkta nosacījumi hidroloģiskā režīma atjaunošanai, kas veicami kūdras ieguves gadījumā.
- 3.4.3. Balstoties uz sagaidāmo ietekmju novērtējumu I un II alternatīvas realizācijai, Ziņojumā iekļautas arī galējās rekomendācijas ieguves teritoriju noteikšanai, proti - definēts arī trešais I alternatīvas apakšvariants. Rekomendētais variants pēc būtības ir I alternatīvas 2.varianta modifikācija. Proti, līdzvērtīgi kā I alternatīvas 2.variantā paredz atteikšanos no ieguves II zonā, kā arī samazināt ieguves platības IV un V zonā, tomēr neparedz pilnīgu atteikšanos no ieguves III zonā (bet ieguvi veikt samazinātā platībā). Šādā gadījumā kopējā ieguves platība būtu **~131 ha**. Lai gan Ziņojuma noslēgumā šis apakšvariants tiek definēts kā jauns I alternatīvas 1.variants, ērtības un pārskatāmības nolūkos Birojs šajā atzinumā to definē kā I alternatīvas 2.R variantu.
- 3.4.4. Apkopojot vērtējumu alternatīvu griezumā par sagaidāmo ietekmi uz vidi (neskaitot Natura 2000 teritorijas vērtēšanas kritērijus), Ziņojumā secināts, ka, vērtējot pēc ietekmes uz vidi vispārēji – nav ierobežojošu vai limitējošu faktoru kādas no alternatīvām realizācijai. Vienīgi II alternatīvas gadījumā turpinātos līdzšinējās ietekmes (līdz ieguve Atradnē esošo licenču laukumā tiktu pārtraukta), tomēr šādā gadījumā netiktu realizēti Natura 2000 teritorijas aizsardzības mērķu sasniegšanai labvēlīgi pasākumi. Savukārt ietekmes uz Natura 2000 teritoriju griezumā secināts, ka, vērtējot pēc ietekmes uz Dabas parka teritorijas ekoloģiskajām funkcijām, integritāti, izveidošanas un apsaimniekošanas ilgtermiņa un īstermiņa mērķiem, - var īstenot I alternatīvas 2. variantu vai I alternatīvas 1.variantu samazinātā apjomā (I alternatīvas 2.R variants), kopumā neparedzot ieguvi II zonā, izslēdzot no ieguves teritorijām III, IV un V zonas daļas, kā arī realizējot hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu kompleksu IV zonas D daļā. Argumenti un

apsvērumi šādu risinājumu pamatojumam ir aplūkoti tālākajās šī Biroja atzinuma apakšnodalēs un Birojs Ziņojumā ietvertajam rezultātam pievienojas.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Izstrādātājas 2013.gada 4.jūlija elektroniskā pasta vēstule ar informāciju par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas paziņojumu.
- 4.2. Vides aizsardzības kluba (turpmāk VAK) 2013.gada 22.jūlija vēstule Nr.2.7-002 „*Par SIA „CompaQpeat” kūdras ieguves atradnē „Nidas purvs” ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo sabiedrisko apspriešanu – sabiedriskās apspriešanas priekšlikums*”.
- 4.3. Ierosinātājas 2013.gada 22.jūlija iesniegums Nr.875 „*Par programmas izstrādi ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai*”.
- 4.4. Izstrādātājas 2013.gada 31.jūlija iesniegums Nr.13/135 „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas pārskata iesniegšanu*” ar pielikumiem.
- 4.5. Biroja Programma Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.6. Izstrādātājas 2015.gada 18.septembra vēstule Nr.15/74 „*Par paziņojuma ievietošanu interneta vietnē*” ar pielikumu.
- 4.7. Izstrādātājas 2015.gada 18.septembra vēstule Nr.15/79 „*Papildus informācija par paredzēto darbību Rucavas novada Rucavas pagastā un atkārtotu sākotnējo apspriešanu*”.
- 4.8. SIA „Zeme un lietošana” iesniegums „*Par kūdras ieguves paplašināšanas Rucavas novada Rucavas pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma atkārtotu sabiedrisko apspriešanu*” (reģistrēta Birojā 2015.gada 19.oktobrī).
- 4.9. Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk DAP) 2015.gada 22.oktobra vēstule Nr.4.9/59/2015-N-E „*Par kūdras ieguves paplašināšanu Rucavas novadā*”.
- 4.10. Ierosinātājas 2016.gada 5.janvāra iesniegums ar paziņojumu par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.
- 4.11. Ierosinātājas 2016.gada 21.janvāra iesniegums Nr.16/25 ar Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokolu.
- 4.12. VAS „Latvijas valsts meži” 2016.gada 2.februāra vēstule „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu „Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā*”.
- 4.13. Valsts vides dienesta (turpmāk VVD) Liepājas reģionālās vides pārvaldes 2016.gada 3.februāra vēstule Nr.5.5.-20/260 ar atsaukumi par Ziņojumu.
- 4.14. DAP 2016.gada 9.februāra vēstule Nr.4.9/10/2016-N-E „*Par kūdras ieguves paplašināšanu Rucavas novadā*”.
- 4.15. Rucavas novada domes 2016.gada 3.februāra vēstule Nr.2.15/2/138 „*Par IVN ziņojumu „Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā*”.
- 4.16. Latvijas kūdras ražotāju asociācijas 2016.gada 8.februāra vēstule „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedrisko apspriešanu „Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā*”.
- 4.17. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (turpmāk VKPAI) 2016.gada 17.februāra vēstule Nr.06-01/519 „*Par precizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguves paplašināšanai Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā*”.
- 4.18. DAP 2016.gada 24.oktobra vēstule Nr.4.9/61/2016-N-E „*Par kūdras ieguves paplašināšanu Rucavas novadā*”.
- 4.19. Izstrādātājas 2016.gada 3.novembra iesniegums Nr.16/181 par Ziņojuma iesniegšanu ar pielikumiem.
- 4.20. Izstrādātājas 2016.gada 5.decembra iesniegums Nr.16/192, ar kuru iesniegts parakstīts Ziņojuma 3.4.pielikums.

- 4.21. VVD Liepājas reģionālās vides pārvaldes 2016.gada 21.decembra vēstule Nr.5.5.-20./1742 „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”.
- 4.22. DAP 2016.gada 20.decembra vēstule Nr.4.9/70/2016-N-E „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu kūdras ieguves paplašināšanai Rucavas novadā*”.
- 4.23. Izstrādātājas 2017.gada 2.februāra iesniegums Nr.17/11 „*Papildinformācija par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.24. Izstrādātājas 2017.gada 6.februāra iesniegums Nr.17/13 „*Papildinformācija par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

5.1.1. Uzsākot Novērtējuma procedūru, sākotnējā sabiedriskā apspriešana tika organizēta periodā no 2013.gada 4.jūlija līdz 24.jūlijam. Informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Rucavas novada domē („*Pagastmāja*”, Rucava), kā arī Ierosinātājas tīmekļa vietnē. Paziņojums par Novērtējuma procedūras uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstos „*Kurzemes vārds*” un „*Duvzares vēstis*”, kā arī Ierosinātājas, Biroja un Rucavas novada pašvaldības tīmekļa vietnēs. Individuālie paziņojumi par Paredzēto darbību tika izsūtīti Darbības vietai blakus esošo nekustamo īpašumu īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem.

5.1.2. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksme tika rīkota 2013.gada 18.jūlijā, pulksten 15:00, Rucavas novada pašvaldības telpās. Sapulcē piedalījās 11 dalībnieki, tostarp VAK pārstāvji un vietējie iedzīvotāji. Klātesošie tika informēti par Paredzēto darbību un Novērtējuma procedūru, bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes. Diskusiju lokā bija tādi jautājumi kā ietekme uz Dabas parka dabas vērtībām, sagaidāmās hidroloģiskā režīma izmaiņas, pasākumi ietekmes mazināšanai, esošo izstrādes teritoriju renaturalizācijai.

5.1.3. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma VAK 2013.gada 22.jūlija vēstuli, ar kuru VAK rosina atteikties no Paredzētās darbības, ņemot vērā Natura 2000 teritorijas izveides un aizsardzības mērķus. VAK ieskatā būtu jāatsakās vismaz no ieguves II un III zonā, jo nebūtu pieļaujama mežaudzes zaudēšana, kuras bioloģiskā vērtība ar laiku pieaugtu. VAK rosina novērst jebkādu ūdens filtrācijas un meliorēšanas iespēju no neskartās purva daļas, uzskata, ka kūdras ieguve nebūtu pieļaujama 400 – 500m no neskartā purva zonām un nepieciešams veikt ūdens līmeņu monitoringu. VAK tāpat norāda, ka nepieciešams saņemt attiecīgās jomas ekspertu vērtējumu, tostarp novērtēt ietekmi uz visām Dabas parka aizsargājamām dabas vērtībām, nesamazinot aizsargājamo biotopu aizņemtās platības. Citi iesniegumi ar viedokli vai priekšlikumiem un ierosinājumiem Birojā netika iesniegti.

5.1.4. Ņemot vērā precizēto informāciju par skartajiem nekustamajiem īpašumiem 2015.gadā, laika periodā no 18.septembra līdz 8.oktobrim tika organizēta atkārtota sākotnējā sabiedriskā apspriešana. Paziņojums par atkārtotu apspriešanu tika publicēts laikrakstos „*Kurzemes vārds*” un „*Duvzares vēstis*”, kā arī Ierosinātājas, Biroja un Rucavas novada pašvaldības tīmekļa vietnēs. Individuālie paziņojumi par Paredzēto darbību tika izsūtīti Darbības vietai blakus esošo nekustamo īpašumu īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem. Ar Biroja 2015.gada 19.oktobra lēmumu Nr.3-01/1784 tika veikti grozījumi Programmā, iekļaujot Darbības vietas teritorijā nekustamo īpašumu ar kadastra Nr.64840110130. Atkārtotās sākotnējās sabiedriskās apspriešanas ietvaros iesniegumi Birojā netika saņemti.

5.1.5. 2015.gada 23.oktobrī Birojs saņēma Ierosinātājai un Birojam adresētu DAP 2015.gada 22.oktobra vēstuli Nr.4.9/59/2015-N-E „*Par kūdras ieguves paplašināšanu Rucavas novadā*”. DAP norāda, ka kūdras ieguvi Darbības vietā pieļauj Individuālie noteikumi, vienlaikus norāda uz vairākiem vērtējamiem jautājumiem, tostarp saistībā ar nosusināšanas ietekmi un siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (SEG) emisijām no nosusinātajām kūdras platībām. DAP pozitīvi vērtē Paredzētās darbības risinājumos iestrādāto ornitoloģijas eksperta ieteikumu par ūdenskrātuvju veidošanu rekultivācijas gaitā, kā arī risinājumus, kas paredzēti, lai mazinātu susināšanas ietekmi uz blakus teritorijām.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

5.2.1. Ziņojuma sabiedriskās apspriešana tika rīkota no 2016.gada 6.janvāra līdz 4.februārim. Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstā „*Kurzemes vārds*”, kā arī Izstrādātājas, Biroja un Rucavas novada pašvaldības tīmekļa vietnēs, kur bija pieejams arī Ziņojums. Ar Ziņojumu bija iespējams iepazīties arī klātienē - Rucavas novada pašvaldībā.

5.2.2. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme tika rīkota 2016.gada 14.janvārī, pulksten 17:00, Rucavas novada pašvaldības telpās. Sapulcē kopumā piedalījās 22 dalībnieki, tostarp iedzīvotāji. Klātesošie tika informēti par Paredzēto darbību un vērtētajām alternatīvām, kā arī ietekmju novērtējuma rezultātiem. Klātesošajiem bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes. Diskusiju lokā galvenokārt bija ietekme uz hidroloģisko režīmu un izstrādātie risinājumi šādas ietekmes mazināšanai (hidroloģiskā režīma stabilizēšanai). Skaidrots, ka novērtējums un risinājumi balstīti uz ~2 gadu periodā iegūtiem datiem monitoringa tīklā, kas aptver gan kūdras ieguves teritorijas, gan potenciāli paplašināmās ieguves teritorijas un nosusināšanas mazskartas teritorijas. Skaidrots, ka monitoringa novērojumi vasaras periodā uzrāda ūdens līmeņa pazemināšanos par ~0,5m purva centrālajā daļā, kas norāda uz dabiskajām gruntsūdens līmeņa svārstībām. Paredzētās darbības ietekmes novērtējumam kā maksimālās pieļaujamās ūdens līmeņa svārstības pieņemtas ne vairāk kā 0,1m, kas ir būtiski mazāks pazeminājums kā dabisko svārstību rezultātā.

5.2.3. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā tika saņemtas šādas atsauksmes:

5.2.3. VAS „*Latvijas valsts meži*” 2016.gada 2.februāra vēstulē „*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu „Kūdras ieguves paplašināšana Rucavas novada Rucavas pagasta Nidas purvā*” sniedza atsauksmi, ka pozitīvi vērtē I alternatīvas 2.varianta realizāciju, uzskatot, ka tā nodrošina līdzsvarotu teritorijas izmantošanu – racionālu kūdras resursa izstrādi degradētajās purva daļās (vēsturiski kūdras ieguvei sagatavotajos laukos), nodrošinot hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumus. VAS „*Latvijas valsts meži*” norāda, ka šādā risinājumā tiks saglabātas īpaši aizsargājamo biotopu platības un īpaši aizsargājamo augu dzīvotnes, kā arī tiks realizēti pasākumi aizsargājamo biotopu aizsardzības statusa nodrošināšanai.

5.2.4. VVD Liepājas reģionālā vides pārvalde 2016.gada 3.februāra vēstulē Nr.5.5.-20/260 rekomendē realizēt I alternatīvas 2.variantu ar nosacījumu, ka kūdras ieguve tiek pabeigta vienlaicīgi ar kūdras ieguves pabeigšanu līdzšinējās ieguves teritorijās (~2033.gads) ar tam sekojoša ainaviski vienota rekultivācijas plāna realizāciju.

5.2.5. DAP 2016.gada 9.februāra vēstulē Nr.4.9/10/2016-N-E „*Par kūdras ieguves paplašināšanu Rucavas novadā*” sniedza atsauksmi par Ziņojumu, norādot, ka Paredzētā darbība ir sociālekonomiski pamatota, tomēr Ziņojums šobrīd nesatur visus vērtēšanas elementus, kādus normatīvie akti noteic vērtējumam par plānotas darbības ietekmi uz Natura 2000 teritoriju. DAP lūdz papildināt Ziņojumu ar vērtējumu par to, kā Paredzētā darbība ietekmēs Dabas parka viengabalainību kopumā, ņemot vērā mitrāju ekoloģiskās funkcijas gan īstermiņā, gan ilgtermiņā. DAP secina, ka mazāka ietekme ir I alternatīvas 2.varianatam, tomēr uzskata, ka Ziņojumā vēl trūkst

izvērtējums uz skarto biotopu lomu bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanā Natura 2000 teritorijā un uzskata, ka nepieciešams papildus vērtējums un pamatojums (iespējams arī papildus risinājumi) ietekmes mazināšanai Dabas parka dabas lieguma zonas pierobežā. Atsauksmē tāpat izvirzītas prasības monitoringam.

- 5.2.6. Rucavas novada dome ar 2016.gada 3.februāra vēstuli Nr.2.15/2/138 atbalsta Paredzētās darbības realizāciju I alternatīvas 2.variantā. Vienlaikus norāda uz nepieciešamiem nosacījumiem pašvaldības satiksmes infrastruktūras lietojumam, ja Paredzētās darbības realizācijai tiktu izmantots ceļš uz R no Darbības vietas (jūras piekrastē).
- 5.2.7. Latvijas kūdras ražotāju asociācija ar 2016.gada 8.februāra vēstuli atbalsta Paredzētās darbības realizāciju un uzskata, ka Paredzētās darbības Novērtējuma procedūras ietvaros gūtā informācija un pieredze (hidroloģiskais monitoringa un tā rezultāti) ir vērtīga kūdras ieguves stratēģijas izstrādei valstī.
- 5.2.8. DAP 2016.gada 24.oktobra vēstulē Nr.4.9/61/2016-N-E „*Par kūdras ieguves paplašināšanu Rucavas novadā*” norāda, ka I alternatīvas 1.varianta realizācija nav akceptējama no dabas aizsardzības viedokļa, jo paredz ieguvu īpaši aizsargājama biotopa 7110* *aktīvi augstie purvi* teritorijā. Vērtējot I alternatīvas 2.variantu, DAP secina, ka ir ņemti vērā DAP iepriekšējie norādījumi un veikta Nidas purva aizsargājamo dabas vērtību jauna kartēšana un veikti novērtējuma papildinājumi. Secināts, ka kūdras ieguves teritorijās no ES aizsargājamiem biotopiem ir tikai biotops 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*, un, ka uzsākot ieguvu vienlaikus ar hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumiem, uzlabosies augstā purva hidroloģiskais režīms un veidosies labvēlīgi apstākļi biotopa 7110*, *aktīvi augstie purvi*, pastāvēšanai vietās, kur pašlaik kūdras ieguves sagatavoto teritoriju ietekmes rezultātā ir biotops 7120, *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*. Pozitīvi tiek vērtēti paredzētie rekultivācijas risinājumi, kas tiks uzsākti jau 2017.gadā. DAP atsaucas uz ekspertu konstatēto, ka izstrādāto platību rekultivācijas rezultātā uzlabosies izstrādāto teritoriju ainaviskā kvalitāte un, ieviešoties pioniersugām (makstainā spilve, dažu sugu sfagni), veidosies arī citām sugām piemēroti apstākļi. Tas ļaus mazināt SEG emisijas no nosusinātajām kūdras zemēm. Līdz ar to, summāri, laika gaitā aizsargājamo biotopu stāvoklis dabas parkā uzlabosies. Tāpat norādīts, ka, atbildot uz DAP izteiktajām bažām par gruntsūdens līmeņa izmaiņu ietekmēm, izstrādāti hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumi 1) blīvētas kūdras joslas izveide; 2) aizsargmembrānas ievietošana blīvētās kūdras joslas vidū; 3) atkāpšanās no kūdras izstrādes robežas. Tā kā plānota arī purvā ietiecošos susinātājgrāvju galu aizdambēšana un dabas lieguma zonu šķērsojošo grāvju aizdambēšana vēl pirms kūdras ieguves uzsākšanas, DAP secina, ka I alternatīvas 2. variantā un plānotās rekultivācijas gadījumā ietekme (zaudējumi) un ieguvumi ir savstarpēji salīdzināmi un, ievērojot noteiktos nosacījumus un veicot paredzētos pasākumus, zaudējumi dabas aizsardzībai netiks nodarīti. Ņemot vērā minēto, DAP konstatē, ka Ziņojums ietver pietiekoši vispusīgu un kvalitatīvu paredzamās ieguves radīto ietekmju izvērtējumu un to mazināšanas pasākumu apkopojumu, un paredzams, ka kūdras ieguves paplašināšana Nidas purvā būtisku negatīvu ietekmi uz dabas un ainavas vērtībām neatstās.

5.3. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.3. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2016.gada 3.novembrī. Pazīņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja un Rucavas novada pašvaldības un Izstrādātājas tīmekļa vietnē. Ziņojums bija pieejams Izstrādātājas tīmekļa vietnē.

5.3.4. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par iesniegto Ziņojumu, Birojā tika saņemta:

5.3.4.1.VVD Liepājas reģionālās vides pārvaldes 2016.gada 21.decembra vēstule Nr.5.5.-20./1742, kurā norādīts, ka tai nav atsaukmes par Ziņojumu un tiek rekomendēta I alternatīvas 2.varianta realizācija.

5.3.4.2.DAP 2016.gada 20.decembra vēstule Nr.4.9/70/2016-N-E, kurā norādīts, ka DAP iepriekšējās atsauksmēs norādītie iebildumi ir ņemti vērā un iestrādāti Ziņojumā, kā arī veikti citi savstarpējās tikšanās un diskusijās saskaņotie nepieciešamie papildinājumi un labojumi un sniegtas atbildes uz neskaidrajiem jautājumiem. Vēstulē norādīts, ka atbilstoši diskusiju rezultātā panāktajai vienošanās, - kā pamata versiju Paredzētās darbības realizācijai DAP izskata I alternatīvas 2.variantu, kas neparedz ieguvu biotopa 7110* *aktīvi augstie purvi* teritorijā. DAP tāpat norāda uz Ziņojumā atspoguļoto, ka ekspertu diskusiju rezultātā panākta vienošanās, ka paplašinot kūdras ieguvu IV zonā, prioritāra ir blakus esošā augstā purva aizsardzība (kas ietilpst Dabas parka dabas lieguma zonā un atbilst ES nozīmes prioritārajam biotopam 7110* *Aktīvi augstie purvi*) pret turpmāku nosusināšanu. DAP atkārtoti secina, ka I alternatīvas 2. variantā un plānotās rekultivācijas gadījumā ietekme (zaudējumi) un ieguvumi ir savstarpēji salīdzināmi un paredzams, ka kūdras ieguves paplašināšana Nidas purvā būtisku negatīvu ietekmi uz dabas un ainavas vērtībām neatstās.

5.3.4.3.Ierosinātāja ir iesniegusi VKPAI 2016.gada 17.februāra vēstuli Nr.06-01/519, kurā VKPAI norāda, ka korekts pieminekļa nosaukums ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis „*Papes Ķoņu zvejnieku ciems*”, kura aizsargjosla skar I zonu. VKPAI secina, ka ciemu no ieguves teritorijām šķir meža josla un tās šobrīd nav telpiski saistītas, attiecīgi VKPAI norāda, ka tai nav iebildumu pret Paredzēto darbību, ja tiek ievēroti jomu regulējošie normatīvie akti.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

6.1. Ierosinātāja derīgo izrakteņu ieguvu veic jau Darbības vietai blakus esošajos kūdras laukos un Paredzētās darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā - ieguves platību palielināšana gar līdzšinējo ieguves vietu ārējām malām. No ziņojuma izriet, ka Zonas pārsvarā ir arī paša Nidas purva ārējās malas, līdz ar to – tajās ir ne tikai konstatējama antropogēnu faktoru izraisīta susināšanas ietekme (no ieguves purva centrālajā daļā), bet veģetācija jau pati par sevi ir purva ārmalai raksturīga, - vairāk meža biotopi, virsāji. Faktiski Darbības vieta aptver arī vienīgās Zonas, kur ieguves paplašināšana Atradnē vēl varētu būt iespējama. Ieguvei perspektīvi kūdras krājumi Nidas purva Z daļā šādā veidā tiktu izsmelti, savukārt purva centrālās un D teritorijas ir iekļautas Dabas parka dabas lieguma zonā, kur kūdras ieguve ir vispārēji aprobežota.

6.2. Kā novērtēts Ziņojumā, Paredzētā darbība nerada nepieciešamību pēc jaunas nozīmīgas infrastruktūras izveides vai ieguves metodikas maiņas, Ierosinātājas iecere ir turpināt līdzšinējo darbību, apgūstot papildus teritorijas. Novērtējuma procedūras uzdevums līdz ar to bija novērtēt līdzšinējo vides stāvokli un līdzšinējās ieguves radītās ietekmes, lai varētu lemt, vai ir pieļaujama un gadījumā ja ir – tad ar kādiem nosacījumiem pieļaujama ieguves teritoriju paplašināšana Atradnē un Natura 2000 teritorijā. Tas saistīts ar to, ka gan līdzšinējās ieguves teritorijas, gan plānotā Darbības vieta (Zonas) ietilpst Dabas parkā, kas ir arī Natura 2000 teritorija, tādēļ īpašs novērtējuma griezumā ir tieši ietekme uz teritorijas viengabalainību, ņemot vērā tās izveides un aizsardzības mērķus.

6.3. Novērtējuma procedūras ietvaros Ziņojuma autori ir visaptveroši novērtējuši gan esošo vides stāvokli un būtiskās ietekmes, ko radījusi līdzšinējā ietekme, gan ietekmes, kas sagaidāmas

ar Paredzēto darbību, tostarp balstoties uz ekosistēmu pakalpojumu pieeju. Tajā skaitā vērtētas ietekmes, kas saistītas ar hidroloģiskā režīma izmaiņām, veicot gan teorētiskus aprēķinus un modelēšanu, gan reālus novērojumus monitoringa tīklā Atradnē. Vērtētas ietekmes uz apkārtnes hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma režīma izmaiņām, ietekme uz mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņām u.c. ietekmes. Ziņojumā tāpat vērtēta Paredzētās darbības ietekme gan uz gaisa kvalitāti, gan trokšņa līmeni, tajā skaitā iegūtā materiāla transportēšanas ietekme iepriekš minētajos aspektos. Detalizēti vērtēta ietekme uz Dabas parku, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, ņemot vērā ietekmes, ko var radīt Paredzētā darbība, tostarp savstarpēji un summāri ar citām darbībām. Secināms, ka šāda novērtējuma gaitā, gan novērtējot ietekmes, gan izstrādājot risinājumus ietekmes mazināšanai, kā nozīmīgs sadarbības partneris iesaistīta arī DAP, kas veicinājis izpratni un dialogu, palīdzējis savstarpēji vienoties par labākajiem paņēmieniem nelabvēlīgas ietekmes nepieļaušanai un mazināšanai.

- 6.4. Novērtējis Ziņojumu, Birojs konstatē, ka būtiskākās vai kompleksākās ar Paredzēto darbību saistītās ietekmes izriet no apstākļa, ka Atradne atrodas Natura 2000 teritorijā. Kūdras ieguve uz Natura 2000 teritoriju var radīt gan tiešas ietekmes (piemēram, īpaši aizsargājamo biotopu iznīcināšana), gan netiešas nosusināšanas ietekmes (kā rezultātā var tikt ietekmēts apkārtnes hidroloģiskais režīms, izmainīties augsnes struktūra un mitruma režīms un purvam raksturīgā veģetācija). Turklāt Dabas parks ir nozīmīga teritorija ne tikai īpaši aizsargājamo augu sugu un biotopu, bet arī bezmugurkaulnieku un putnu sugu aizsardzībai, tādēļ sevišķi svarīgi novērtēt iespējamās ietekmes un pieļaujamo ieguves apjomu, kā arī pasākumus, kas varētu mazināt Paredzētās darbības ietekmi uz visām Darbības vietas apkārtnē esošajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Ziņojumā vērtēts arī negadījumu un avāriju risks, kas saistīts ar darba drošības noteikumiem, kā rezultātā varētu izcelties, piemēram ugunsgrēks. Tomēr viens no nozīmīgākajiem riskiem, kas tiek izvērtēts Ziņojumā, ir tiešā ietekme uz īpaši aizsargājamām vērtībām (to zaudējums) un pazemes ūdens līmeņa pazemināšana. Vienlaikus hidroloģiskā režīma izmaiņas, kā arī ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni ir būtiski aspekti ne tikai Natura 2000 kontekstā. Lai arī Atradne atrodas nomaļus no apdzīvotām vietām, iegūto kūdras ir nepieciešams transportēt, savukārt iegūtā materiāla transportēšanas maršruts virzās pa autoceļiem, kuru tuvumā ir arī apdzīvotas teritorijas. Lai gan ar Paredzēto darbību nav plānots palielināt līdzšinējo satiksmes intensitāti un šajā aspektā Paredzētā darbība pēc būtības drīzāk būtu līdzšinējās ietekmes turpināšana, veicot novērtējumu ir būtiski apzināt arī to, vai šādas līdzšinējās ietekmes turpināšana nerada tādu apgrūtinājumu, kam nepieciešams paredzēt papildus pārvaldības nosacījumus.

6.5. Līdz ar to, kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.5.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ar tām saistītās ietekmes.
- 6.5.2. Ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju (Natura 2000), tās ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un aizsardzības mērķiem.
- 6.5.3. Plānotie rekultivācijas pasākumi un monitorings.
- 6.5.4. Izmaiņas gaisa kvalitātē un troksnis, tostarp transportēšanas ietekmes.

6.6. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.6.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ar tām saistītās ietekmes:

- 6.6.1.1. Izvērtējis Ziņojumā sniegto vērtējumu par Paredzētās darbības ietekmi uz purva un apkārtnes teritorijas hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnes struktūras un mitruma, kā arī mūsdienu ģeoloģisko procesu iespējamām izmaiņām, Birojs secina, ka

Ziņojuma autori ir veikuši vispusīgu novērtējumu un jau laikus paredzējuši atbilstošus Paredzētās darbības risinājumus, kas būtu atbilstoši un piemēroti konkrētajai situācijai, lai līdzsvarotu saimnieciskās darbības un dabas vērtību līdzāspastāvēšanu Darbības vietas un tai piegulošajā teritorijā.

- 6.6.1.2. No Ziņojumā ietvertā novērtējuma izriet, ka kūdras izstrāde nevar ietekmēt mājsaimniecību ūdensapgādi, tostarp tuvumā esošo viensētu individuālo dzeramā ūdens ieguvei (no urbumiem vai grodu akām). Tuvākās ūdens ņemšanas vietas no pazemes ūdeņiem atrodas Rucavas ciemā ~5,5 kilometru attālumā uz ZA. Darbības vietas apkārtnē decentralizēti ūdens ieguve no pazemes ūdeņiem notiek Papes Ķonuciemā. Ciemā ir 6 individuālās ūdens apgādes urbumi, no tiem tuvākais ~ 450 m attālumā no I zonas. Nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekmē viensētu ūdensapgāde varētu tikt traucēta. I zonas platība ir tikai 3,55 ha un zonu no viensētām jau atdala esošs kontūrgrāvis, kas fragmentāri iedziļināts līdz smilšainajiem nogulumiem. Arī V zonai tuvākās individuālās ūdensapgādes vietas atrodas otrpus Līgupes - Paurupes kanāla, kas ir hidrauliski saistīts ar Baltijas ledus ezera smilšainajiem nogulumiem un tā ūdens režīms nav atkarīgs no kūdras izstrādes Nidas purvā.
- 6.6.1.3. Darbības vieta ir iepriekš ietekmēta, jo atrodas līdzšinējās ieguves teritoriju pierobežā, turklāt Nidas purva Z daļas nosusināšanu ir sekmējusi hidroloģiskā režīma regulēšana Papes ezera sateces baseinā (Līgupes - Paurupes kanāla izbūve). Vēsturiski Nidas purva Z daļa ir bijusi hidroloģiski saistīta ar Papes ezeru, bet situācija ir būtiski mainījusies. Kūdras ieguves teritorijās kūdras ieguvei nepieciešamā ūdens līmeņa nodrošināšanai ir ierīkoti novadgrāvji, kuru pamatne fragmentāri skar zem kūdras esošu smilšu slāni, bet Līgupes Paurupes kanāla gultne ir visā garumā iedziļināta šajā slānī. Virszemes ūdensteču iedziļināšana minerālās grunts (smilts) slānī samazina gruntsūdens līmeni zem kūdras esošajā smilšaino nogulumu slānī, tādējādi mazinot gruntsūdens pieplūdi Papes ezerā. Līdz ar to, dabiskā ūdens novadīšana no purva vēl ir saglabājusies, bet funkcionāli tā praktiski vairs nesaista Nidas purva un Papes ezera ekosistēmas.
- 6.6.1.4. Novērtēts, ka visās plānotās kūdras ieguves Zonās pirmo gruntsūdens horizontu veido purva nogulumi. Horizonta augšējo daļu veido sfagnu kūdra, bet zemāk par 2 m virs jūras līmeņa to nomaina zemo purvu koku-spilvu vai koku kūdra. Zem kūdras atsevišķās vietās novērojami dažāda biezuma (0,5-1,5 m) ezera nogulumi. Sapropela nogulumi uzskatāmi par lokālu ūdens sprostslāni, kas hidrauliski izolē kūdras slāņkopu no zemāk esošā smilšaino nogulumu horizonta.
- 6.6.1.5. Augstā tipa purvs, tostarp, arī Nidas purvs maz piedalās apkārtējās teritorijas ūdens bilancē. Gruntsūdens krājumu papildināšanās Nidas purvā notiek no atmosfēras nokrišņiem. Ūdeņu notece no augstā tipa purva norisinās pa augšējo aktīvo slāni, ko veido vāji sadalījusies augstā jeb sūnu tipa kūdra. Novērtēts, ka kūdras augšējais slānis, kurā notiek ūdens masas pārvietošanās Nidas purvā, ir 15-20cm. Gruntsūdens līmenis kūdras slānī Nidas purva teritorijā (netraucētā stāvoklī) ir tikai nedaudz zemāks par zemes virsmu - 0,1 līdz 0,2 m.
- 6.6.1.6. Lai realizētu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma mērķus, tostarp novērtētu gan līdzšinējās ietekmes, gan sagaidāmās vides stāvokļa izmaiņas, Ierosinātāja ir nodrošinājusi sekojošus lauka darbus. Veikta Nidas purva teritorijas apsekošana, iegūstot informāciju purva neskartās un ietekmētās teritorijas hidroģeoloģiskajam novērtējumam, teritorijas telpiskā datormodeļa izveidei un monitoringa urbumu izvietojuma vietu noteikšanai. Paņemti kūdras paraugi testēšanai laboratorijā, lai noteiktu kūdras filtrācijas parametrus, kas nepieciešami hidroģeoloģisko aprēķinu veikšanai. Veikta Zonu blakus teritoriju apsekošana dabā, novērtējot purva degradēto zonu izplatības robežas dabā; veikta šo robežu kartēšana. Mazietekmētajā augstā purva daļā veikts atsūkņēšanas eksperiments hidroģeoloģisko parametru noteikšanai lauka

apstākļos. Veikta radiolokācijas zondēšana perspektīvo monitoringa urbumu ierīkošanas vietās un tām piegulošajā teritorijā. Radiolokācijas rezultāti izmantoti monitoringa urbumu ierīkošanas vietu un to konstrukcijas (ievietošanas dziļuma) precizēšanai, kā arī kūdras slāņa iegulas dziļuma (biezuma) noteikšanai purva neskartajai un ietekmētajai daļai. VI zonā un tai blakus esošajā augstajā purvā sadarbībā ar sugu un biotopu ekspertu izvēlēts monitoringa urbumu transeks.

6.6.1.7. Minēto darbu rezultātā, lai novērtētu nosusināšanas sistēmu darbības ietekmi uz pazemes ūdeņu (gruntsūdeņu) līmeņa izmaiņām augstajā purvā, Darbības vietā ir ierīkots hidroloģiskā monitoringa tīkls. Kopumā ierīkoti urbumi piecos monitoringa punktos, līnijā starp Nidas purva neskarto daļu un jau izstrādē esošo kūdras ieguves laukumu. Urbumi ierīkoti IV zonā, lai varētu iegūt informāciju par šādām nosusināšanas atšķirīgi ietekmētām purva teritorijām: purva neskarto daļu ar optimālu veģetācijas sastāvu; purva ietekmēto daļu blakus nosusināšanas grāvjiem; purva ietekmēto daļu, kurā izveidoti kūdras ieguvei nepieciešamie nosusināšanas grāvji; ietekmēto teritoriju novadgrāvja malā, kurā izveidojies apaugums ar kokiem un krūmiem; teritoriju, kurā notiek kūdras izstrāde. Urbumi ierīkoti atšķirīgos kūdras slāņa dziļuma intervālos, kas ļauj sekot kūdras ieguves radītā pazeminājuma dinamiskajām izmaiņām. Monitoringa rezultāti izmantoti, veicot aprēķinus un telpisko modelēšanu, prognozējot kūdras ieguves līdzšinējo un prognozēto ietekmi. Šāda pieeja atzīta kā piemērota un pamatota, jo iegūtie līdzšinējās ietekmes gruntsūdens līmeņa pazeminājuma aprēķinu un telpiskās modelēšanas rezultāti ir pielietojami arī Paredzētās darbības ietekmes novērtēšanai. Ir sagaidāms, ka īstenojot kūdras ieguvi paplašināmajās teritorijās, ietekme uz gruntsūdens līmeņa pazeminājumu būs līdzīga.

6.6.1.8. Veicot aprēķinus, modelēšanu un teritoriju apsekošanu dabā, iegūti savstarpēji salīdzināmi dati par kūdras slāņa ūdens līmeņa pazeminājumu dažādos attālumos atkarībā no drenāžas grāvja dziļuma. Secināts, ka Paredzētās darbības Zonas un teritorijas to tuvumā pilnībā vai daļēji atrodas līdzšinējās kūdras ieguves ietekmes zonā, t.i. zonā ar gruntsūdeņu līmeņa pazeminājumu, kas lielāks par 10cm. Secināts, ka vietās, kur novadgrāvju dziļums ir no 2,0 m līdz 3,0 m, - gruntsūdeņu līmeņa pazeminājums līdz 10cm ir atbilstoši 65 un 83 m attālumā. Tomēr vietās, kur novadgrāvjiem blakus ir ierīkoti susinātājgrāvji (dziļums 1 - 1,5 m), - gruntsūdens līmeņa pazeminājuma virs 10cm zona ir par 7 līdz 30 m platāka. Zonu griezumā secināts, ka gruntsūdens līmeņa pazeminājuma līdz 10cm maksimālais joslas platums, ņemot vērā teritorijas reljefa īpatnības, ārpus IV zonas ir līdz 83 m, ārpus II, III un V zonas – 58 – 65 m, ārpus VI zonas 76 – 68 m.

6.6.1.9. Paredzētās darbības ietekmes zonas noteikšana Ziņojumā balstīta uz līdzšinējās nosusināšanas sistēmas ietekmes uz gruntsūdens līmeņa, reljefa un veģetācijas izmaiņu vērtējumu, hidroloģiskā monitoringa datiem, kā arī vadoties no gruntsūdens līmeņa stabilizēšanas piemēriem Nidas purvā un Aukštumalas purvā Lietuvā. Apkopojot informāciju par līdzšinējo pieredzi attiecībā uz hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu efektivitāti, secināts, ka ietekmes zonu gruntsūdens līmeņa pazeminājumu var minimizēt ar hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu palīdzību. Šo pasākumu mērķis ir stabilizēt meliorācijas grāvju un kūdras ieguves izraisīto blakus esošo purva teritoriju nosusināšanos un līdz ar to - novērst turpmāku augstā (sūnu) purva biotopa degradēšanos. Sadarbībā ar DAP noteiktas teritorijas, kur šādu aizsardzības pasākumu realizācija būtu nepieciešama. Secināts, ka pasākumu kopums pamatā realizējams IV zonas D daļā, lai novērsu gruntsūdens līmeņa pazeminājumu blakus esošajās pret nosusināšanu jutīgajās teritorijās (biotops 7110**Aktīvi augstie purvi*), bet citās teritorijās, kas atrodas Atradnes un Nida purva ārmalā, šādu pasākumu realizācija nav nepieciešama.

6.6.1.10. Ziņojumā izvērtēti vairāki pasākumi un pieejas hidroloģiskā režīma stabilizēšanai šajās blakus teritorijās. Sākotnēji bija paredzēta divpusējās darbības meliorācijas sistēmas izveide, blīvētas kūdras pretinfiltrācijas barjeras ierīkošana, vai arī pretinfiltrācijas membrānas izmantošana tranšejā. Pēc Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas, konsultācijās iesaistoties DAP ekspertiem, diskutēts par šo pasākumu efektivitāti, ietekmes zonu platumu, iespējām tās apsaimniekot ilgtermiņā. Diskusiju rezultātā panākta vienošanās, ka, paplašinot kūdras ieguvu IV zonā, prioritāra ir blakus esošā augstā purva aizsardzība. Saskaņā ar līdzšinējās ietekmes vērtējumu konstatēts, ka būtiska negatīva ietekme uz purva veģetāciju, kas rada biotopa degradēšanos tādā pakāpē, ka veidojas degradēta purva biotops, ir konstatēta līdz 30 m platā joslā no nosusinātās teritorijas. Ņemot vērā šo secinājumu, lai nodrošinātu blakus esošās teritorijas aizsardzību, nosusināšanas efekta novēršanai, atkarībā no situācijas dabā, ir paredzēts ieviest vienlaikus trīs pasākumus: 1) blīvētas kūdras joslas izveide; 2) aizsargmembrānas ievietošana blīvētās kūdras joslas vidū; 3) atkāpšanās no kūdras izstrādes robežas par 28-30m. Vietās, kur nepieciešams izbūvēt ceļu, blīvētās kūdras joslas izveide izstrādes lauka pusē būtu apvienojama ar ceļa izbūvi. Savukārt vietās, kur pašlaik dabā ir novadgrāvis, blīvētā kūdras josla ar aizsargmembrānu virzienā no izstrādes lauka izvietojama aiz novadgrāvja. Minēto pasākumu realizācijas vietas Ziņojumā ir izskatītas un to efektivitāte izvērtēta gan I alternatīvas 1., gan 2. variantam, abos risinājumos nonākot pie secinājuma, ka iespējams nodrošināt gan prioritāri aizsargājamu purva biotopu saglabāšanu, gan optimālu aizsardzības režīmu piegulošajā Dabas parka dabas lieguma zonā. Tomēr, apspriežot novērtējuma rezultātus ar DAP un ciešā sadarbībā diskutējot par piemērotākajiem risinājumiem saudzīgai dažādo interešu līdzāspastāvēšanai, Ziņojumā formulēts, ka rekomendējamais risinājums ir arī papildus teritoriju izslēgšana IV zonas D daļā (veidā kā tas paredzēts I alternatīvas 2. variantā vai I alternatīvas 2.R variantā), kam Birojs pievienojas. Attiecīgi tālāk vērtēts un aplūkots (gan Ziņojumā, gan DAP atsauksmēs un šajā Biroja atzinumā) pamatā šis ieguves risinājums:

6.6.1.10.1. Novērtēts (tostarp balstoties uz pārbaudi dabā), ka blīvētās kūdras joslas rada pietiekami labu pretinfiltrācijas barjeru un nodrošina purva aizsardzību no izstrādes lauku negatīvās susinošās ietekmes. To apliecina Nidas purvā kūdras ieguves zonā ugunsdzēsības vajadzībām ierīkotie baseini, kuru malās ir izveidots sablīvētas kūdras pretinfiltrācijas valnis un kuros regulāri ūdens atrodas augstāk (1,5 - 2 m) par blakus esošās teritorijas ūdens līmeni, kā arī līdzīgs aprobēts piemērs praksē - Laugas purva Limbažu novadā Vidrižu pagastā.

6.6.1.10.2. Aizsargmembrānu plānots ievietot blīvētās kūdras joslas vidū (4 m attālumā no blīvētās kūdras joslas malām) līdz 1,5 m dziļumam. Šāds pasākums jau ir realizēts citviet, piemēram Aukštumalas purva masīvā Lietuvā. Ņemot vērā to, ka aktīvais ūdens apmaiņas slānis ir tikai kūdras slāņa virspusē (maksimāli 30cm), aizsargmembrānas ievietošanas dziļums 1,5m dziļumā tiek uzskatīts par tādu, kas nodrošina pietiekamu drošības rezervi.

6.6.1.10.3. Secināts, ka atkāpšanās zona veidos papildus drošības joslu, jo IV zona robežojas ar Dabas parka dabas lieguma zonu. Šajā joslā kūdras izstrādes zonas malā plānota nogāzes veidošana, kas kalpos kā pāreja no izstrādātās teritorijas uz blakus esošo augsto purvu. Kūdras izstrādes laikā šajā joslā varētu tikt izvietotas vienīgi bērtnes un/vai būs kūdras ieguves tehnikas apgriešanās vieta.

6.6.1.10.4. Secināts, ka šādā risinājumā gruntsūdens līmeņa izmaiņu zonu blakus grāvim var minimizēt līdz blīvētās kūdras joslas platumam un arī veģetācijas izmaiņas līdz ar to sagaidāmas tikai blīvētās kūdras joslas izveides zonā (t.i. ietekmes zonas platums ir līdzvērtīgs blīvētās kūdras joslas platumam).

6.6.1.11. Tāpat, lai uzlabotu hidroloģisko režīmu IV zonai blakus esošajā teritorijā augstajā purvā, plānota esošo susinātājgrāvju galu, kas iesniedzas purvā, aizdambēšana IV zonas D malas centrālajā daļā un piecu susinātājgrāvju aizdambēšana, kas ir noteikta Individuālo noteikumu 11.2.2. punktā. Šis risinājums dos papildus efektu IV zonai blakus esošās teritorijas D malas hidroloģiskā režīma stabilizēšanā. Balstoties uz monitoringa rezultātiem, Ziņojumā secināts, ka aizdambēšanas pasākumi ir efektīvi gruntsūdens līmeņa stabilizācijā jau dažu desmitu metru attālumā augšpus tā ierīkošanas vietas uz susinātājgrāvja. Aizdambēšanu paredzēts veikt par pamatu ņemot Eiropas Savienības LIFE NATURA projekta "*Papes ezers – saglabāšana, aizsardzība un attīstība*" ietvaros sagatavotās tehniskās dokumentācijas risinājumus. Atbilstoši tiem dambi var veidot divos veidos: no blakus esošās kūdras grunts, to ieberot grāvī un blīvējot, (aizberamā posma garums vienam dambim ir aptuveni 10 metri) vai arī vietās ar lielāku caurplūdi - koka pāļu un dēļu aizsargdambja izbūve, to papildus sānos un grāvja tekne nostiprinot, lai novērstu izskalošanu.

6.6.1.12. Novērtējot plānotos risinājumus, DAP ir sniegusi kopumā pozitīvu atsauksmi par Ziņojumu un Paredzēto darbību, apstiprinot, ka sadarbības un diskusiju rezultātā ir panākts optimāls risinājums, kas ietekmes mazina un līdzsvaro. Vienīgi attiecībā uz konkrētām aizsardzības pasākumu realizācijas vietām un garumiem konstatējams, ka jautājums vēl aplūkojams papildus detalizācijā. Proti, no vienas puses Izstrādātāja 2017.gada 2.februāra iesniegumā Nr. 17/11 "*Papildinformācija par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*" izskaidro, ka balstoties uz konsultāciju rezultātiem ar DAP ekspertiem un apmeklējot teritoriju dabā 2016.gada aprīlī, secināts, ka blīvētas kūdras joslu ar membrānu ierīkošana IV zonas D malas R daļā (posmā ~ 160 m garumā) nav nepieciešama, jo šajā posmā ārpus novadgrāvim, acīmredzot rokot novadgrāvi (kontūrgrāvi), lielākā apjomā ir uzbērta kūdra, kas jau ir sablīvējusies, savukārt novadgrāvis maina virzienu uz Z (IV zonas R mala), kur mainās arī susināšanas virziens. Tādēļ, kaut arī biotopa 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* stāvoklis ar papildus pasākumiem uzlabotos, tā atjaunošanās par 7110* *Aktīvi augstie purvi* nav prognozējama. Tomēr no otras puses DAP 2016.gada 20.decembra vēstulē Nr.4.9/70/2016-N-E izteic viedokli, ka blīvētas kūdras joslu ar aizsargmembrānu (ar vai bez ceļa) iespējams būtu jāierīko gar visu IV zonas D malu un attiecīgi tā būtu ierīkojama garāka kā Ziņojumā šobrīd iestrādātais risinājums. Vienlaikus DAP norāda, ka precīzi hidroloģiskā režīma stabilizācijas pasākumi tiks izstrādāti kūdras izstrādes projektā, kad arī ir novēršamas minētās neskaidrības, ievērojot, ka hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu mērķis ir novērst iespējamās negatīvas ūdens līmeņu izmaiņas Nidas purva neskartajā daļā. DAP tāpat secina, ka hidroloģiskā režīma novērošanai paredzēts veikt hidroloģisko monitoringu, papildus esošajiem ierīkojot vēl vairākus novērojumu urbumus, savukārt detalizētu monitoringa programmu, ietverot arī veģetācijas un ornitofaunas monitoringu, paredzēts izstrādāt kūdras ieguves tehniskā projekta sastāvā. Līdz ar to DAP sniedz pozitīvu atsauksmi par Ziņojumu un trūkumus, ka būtu novēršami līdz lēmuma pieņemšanai par Paredzēto darbību, novērtējumā nesaskata.

6.6.1.13. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs konstatē, ka, ievērojot Ziņojumā ietvertos risinājumus un ietekmi mazinošos pasākumus, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt negatīvu ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma izmaiņām, kā arī uz mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem plašākās teritorijās, nekā tas novērtēts Ziņojumā, turklāt vietās, kur tas identificēts kā nepieciešams, ir plānoti hidroloģiskā režīma stabilizēšanas un atjaunošanas pasākumi. Šādi pasākumi, kas veicami papildus Individuālo noteikumu 11.2.2.punktā jau noteiktajām prasībām, ir atzīti kā pietiekoši un atbilstoši Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļai -

Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu. Vienlaikus Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu ir nepieciešams arī ar šo atzinumu nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir iespējama vai nav pieļaujama (prasības monitoringam un rekultivācijai noteiktas atsevišķā šī Biroja atzinuma apakšnodaļā):

- a) Paredzētā darbība ir pieļaujama vienīgi nodrošinot Individuālo noteikumu 11.2.2.punktā un Ziņojumā papildus paredzētos pasākumus hidroloģiskā režīma atjaunošanai un stabilizēšanai. To skaitā jānodrošina Dabas parka dabas lieguma zonu šķērsojošo susinātājgrāvu un IV zonas susinātājgrāvju galu, kas iesniedzas purvā, aizdambēšanu, lai nodrošinātu ūdens uzkrāšanos purva centrālajā un D daļā un veicinātu purva ekosistēmas stabilizāciju.
- b) Precīzi hidroloģiskā režīma stabilizācijas pasākumi, to skaitā vietas un apjomi, kādā IV zonas teritorijā nodrošināma hidroloģiskā režīma stabilizācijas pasākumu kombinācija (blīvētās kūdras joslas izveide; aizsargmembrānas ievietošana blīvētās kūdras joslas vidū; atkāpšanās no kūdras izstrādes robežas) iestrādājama kūdras izstrādes projektā sadarbībā ar DAP. Risinājumu izstrādē ievērojams šādu pasākumu mērķis – maksimāli novērst iespējamās negatīvas ūdens līmeņu izmaiņas Nidas purva mazietekmētajā daļā.
- c) Kūdras ieguve ir jāveic un kartu grāvji jāierīko tā, lai to dziļums nesniegtos līdz smilts minerālgruntij, ieguves teritorijās saglabājot vismaz 0,4 m kūdras slāni, izslēdzot vertikālās drenēšanas iespēju.
- d) Lai novērstu kūdras aizplūšanu no kūdras ieguves laukiem un novērstu nosusināšanas sistēmas aizsērēšanu, kartu grāvju galos pirms drenu novadcaurules nepieciešams ierīkot kūdras aizturošus sietus. Precīzi risinājumi un to realizācijas vietas nosakāmas ieguves projektā.
- e) Jānodrošina Ziņojumā paredzētie ugunsdrošības pasākumi, tostarp preventīvie pasākumi, novēršot un samazinot ugunsgrēka izcelšanās iespējamību. Nav pieļaujama tāda Paredzētās darbības vajadzībām izmantojama ugunsdzēsības baseinu/dīķu risinājuma un dziļuma izvēle, kas varētu izmainīt hidroloģisko režīmu vai citādi pasliktināt stāvokli Dabas Parkā.

6.6.2. Ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju (Natura 2000), tās ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un aizsardzības mērķiem.

6.6.2.1. Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (turpmāk ĪADT likums) 43.panta (4)daļa noteic, ka paredzētajai darbībai, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), veic ietekmes uz vidi novērtējumu, bet 43.panta (5)daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

6.6.2.2. Dabas parks ir C tipa Natura 2000 teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai. Papes mitrāju komplekss, ko veido Nidas purva ekosistēma un Papes ezers, ir starptautiskas nozīmes mitrājs un Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīga vieta. Ziņojumā identificēts, ka galvenais faktors, kas jau pirms Paredzētās darbības īstenošanas negatīvi ietekmē Nidas purvā un tam blakus esošās dabas vērtības (Nidas augstā purvu veģetāciju) ir nosusināšana. Dabas parku

veido divas galvenās ekosistēmu grupas, no kurām viena saistīta ar Papes ezeru, bet otra – ar Nidas purvu. Meliorācijas un Papes ezera ūdens līmeņa regulēšanas darbu rezultātā šo ekosistēmu savstarpējā ekoloģiskā integritāte un vienotība ir jau būtiski samazināta.

6.6.2.3. Galvenās likumsakarības un mijiedarbības, kas nosaka dabas vērtību pastāvēšanu Natura 2000 teritorijā, ir atbilstošs hidroloģiskais režīms, esošie sugu pārvietošanās koridori. Dabas parkam nozīmīga ir hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu īstenošana, jo no tā ir atkarīga sekmīga dabas vērtību saglabāšana un atjaunošana.

6.6.2.4. Ziņojumā ir identificēti aizsardzības un izmantošanas mērķi, kas noteikti Dabas parka Nidas purva daļai un Paredzētās darbības ietekmes uz Dabas parku novērtējums veikts, citu starpā ņemot vērā šos mērķus. Attiecībā uz Darbības vietu un Paredzētās darbības iespējamo ietekmes zonu identificējami sekojoši Dabas parka aizsardzības plānā (dabas parka “Pape” dabas aizsardzības plāns 2007.-2017.gadam) definēti aizsardzības mērķi:

6.6.2.4.1. izstrādāt priekšlikumus dabas parka hidroloģiskā režīma optimizēšanai, atjaunošanai;

6.6.2.4.2. stabilizēt Nidas purva dabisko hidroloģisko režīmu;

6.6.2.4.3. saglabāt dabiskos un maz ietekmētos zāļu, pārejas un augstā purva biotopus, tur sastopamās retās un aizsargāmās augu un dzīvnieku sugas;

6.6.2.4.4. saglabāt dabiskos meža biotopus un īpaši aizsargājamās meža biotopus;

6.6.2.4.5. migrējošiem putniem nodrošināt netraucētas iespējas Dabas parka teritoriju izmantot kā atpūtas, barošanās un ligzdošanas vietu;

6.6.2.4.6. veikt Nidas purva hidroloģisko monitoringu;

6.6.2.4.7. veikt teritorijas dabas vērtību un kvalitātes monitoringu.

6.6.2.5. Ziņojumā ņemtas vērā vispārējās kūdras ieguves ietekmes uz veģetāciju, kas vienlaikus ir īpaši būtiski arī Natura 2000 kontekstā un izteikti izpaužas (konstatējams) arī Darbības vietā, jo Dabas parkā ietekmējošās darbības uzsāktas jau pagājušā gadsimta 80.-tajos gados. Proti, augstie sūnu purvi ir noslēgtas, dabiskos apstākļos pašregulējošas sistēmas. Būtiskas izmaiņas sūnu purvu hidroloģiskajā režīmā ietekmē hidroloģiski saistītās teritorijas (nosusināšanās un to pavadošajās izmaiņas mitrummīlošajā veģetācijā). Kūdras masīva izņemšana no purva un izstrādei nepieciešamo teritorijas nosusināšanas sistēmu ierīkošana maina gruntsūdens līmeni un notiek kūdras sēšanās procesi. Minētās izmaiņas maina arī augstā purva veģetācijas sastāvu kūdras ieguves laukiem blakus esošajās teritorijās. Šajā procesā vērojama augstā purva pastiprināta aizaugšana ar parasto priedi un purva bērzu. Susināšanās ietekme izpaužas arī zemsedzes veģetācijā, jo izmainās sūnu (augstā) purva struktūras elementi – samazinās sugu sastāvs un sūnu stāva segums, veidojas koku stāvs, kas nav raksturīgs dabiskai purva veģetācijai, ievērojami palielinās sila virša klātbūtne vai, saglabājoties augstajam purvam raksturīgajam sūnu stāvam, pastiprinās koku augšana, veidojas lakstaugu un sīkrūmu stāvs. Šo izmaiņu rezultātā augstā (sūnu) purva teritoriju, kuras atbilst ES nozīmes aizsargājama biotopa 7110* *aktīvi augstie purvi* kritērijiem, kvalitāte pasliktinās vai arī notiek veģetācijas sastāva izmaiņas tādā mērā, ka iepriekšminētais biotops kļūst par ES nozīmes aizsargājamu biotopu 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* vai nosusinātiem kūdrājiem ar viršu un/vai koku un krūmu audzēm (kas vairs neatbilst aizsargājamu biotopu kritērijiem). Nosusināšanas rezultātā ilgtermiņā var veidoties arī Latvijā īpaši aizsargājams un ES aizsargājams prioritārais biotops 9010* *veci vai dabiski boreāli meži*.

6.6.2.6. Novērtējot esošo situāciju Nidas purvā, Darbības vietā (Zonās) un tām tuvumā esošajās teritorijās no dabas vērtību viedokļa konstatēts, ka Zonās, kas atrodas Nidas

purva dabiskās robežas malās (I, II, III un V zonās) ir lielāks apaugums ar kokiem un krūmiem (ko nosaka gan zonu novietojums purva malās, gan arī teritorijas nosusināšana), īpaši aizsargājami biotopi to teritorijās vai to tuvumā saglabājušies tikai fragmentāri.

6.6.2.7. Secināts, ka vērtīgākās no dabas vērtību viedokļa ir II un IV zonas teritorijas. II zonas gadījumā, - lai arī tā atrodas purva pierobežā un mežu biotopi tur veidojušies citu starpā tieši nosusināšanas dēļ, zonā saglabājušies arī mazāk skartu augstā purva biotopu kritērijiem atbilstoši laukumi un biotopa *veci vai dabiski boreāli meži* (9010*) nogabali turpinās arī teritorijās ārpus II zonas. Līdzīgi arī IV zonā, kas robežojas ar Dabas parka dabas lieguma zonu. Lielu daļu minētās zonas veido apmežojušies vai viršiem apauguši nosusināti kūdrāji, kas neatbilst aizsargājamo biotopu kritērijiem, tomēr joslā gar zonas D robežu saglabājas mazāk skarta purva daļa, kas atbilst aizsargājamam biotopam 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*, turklāt tas pāriet ES nozīmes prioritāri aizsargājamā biotopā 7110* *aktīvi augstie purvi* (turpinās ārpus Darbības vietas). Iekļaujot Dabas parku Natura 2000 tīklā un nosakot tās aizsardzības mērķus, ir noteikta apņemšanās saglabāt dabiskos un maz ietekmētos pārejas un augstā purva biotopus, kā arī dabiskos meža biotopus un īpaši aizsargājamus meža biotopus. Teritorijās, kur ir perspektīva to aizsardzība un kur iespējams saglabāt optimālu režīmu to saglabāšanai, negatīva ietekme nav pieļaujama. Šāds secinājums izriet arī no Ziņojuma un konsultācijām ar DAP. Ziņojumā secināts, ka bez kompensējošo pasākumu paredzēšanas, kuru priekšnoteikums citu starpā būtu pieņemamu alternatīvu trūkums (nav attiecināms uz Paredzēto darbību), kūdras ieguves lauku paplašināšana II zonā un pilnā IV zonas platībā (tādu paredz I alternatīvas 1.variants, bet neparedz 2.variants) būtu pretrunā Dabas parka aizsardzības mērķiem (ĪADT likuma 43.panta (5), (6)daļa). Līdz ar to, konstatējot izslēdzošus apstākļus, I alternatīvas 1.variants pieļaujamības vērtējumam tālāk netiek virzīts un šajā Biroja atzinumā tālāk netiek vērtēts.

6.6.2.8. Attiecībā uz citām zonām, Birojs konstatē sekojošo:

6.6.2.8.1. I zona ir neliels 3,55ha laukums līdzšinējo ieguves lauku stūrī, tas nepieļauj neskartu purva biotopu platībām, kas atbilstu aizsargājamo biotopu kritērijiem, aizsargājamās sugas tajā nav konstatētas. Zona atrodas purva ārmalā nosusināšanas ietekmē izveidojies biotops 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* (2,4ha platībā zonā, otru grāvim biotopa laukums nelielā platībā turpinās), bet ap to apmežojušies nosusināti kūdrāji. Novērtēts, ka no aizsardzības perspektīvas viedokļa degradēta purva biotopa 7120 vērtība vai aizsargājamā funkcija ir kūdras veidošanās process. Konkrētajā teritorijā šāda perspektīva nav identificējama. Novērtēts, ka teritorijā ir novērojamas dabiska sūnu purva degradēšanās pazīmes, ietekmējošie faktori zonā izpaužas intensīvi un tiek prognozēts, ka turpmāk teritorija turpinās lēnām susināties, palielināsies viršu apaugums, pieaugs koku blīvums un augstums, samazināsies līdz izzudīs sfagnu sega (teritorija pārveidosies par meža biotopu). Ieguvi I zonā paredz gan I alternatīvas 1., gan 2.variants un zonas novietojuma, fragmentācijas pakāpes, neperspektīvā izvietoējuma un sagaidāmo dabisko pārmaiņu dēļ Ziņojuma autori un DAP ieguvi tajā atzīst par pieļaujamu.

6.6.2.8.2. Arī III zona atrodas līdzšinējo ieguves lauku ārējā malā, atbilstoši 2016.gadā aktualizētajai Nidas purva kartēšanai secināts, ka teritoriju veido apmežojušies nosusināti kūdrāji un tikai otru nosusināšanas grāvim (zonas ārmalā) ~ 0,1ha platībā mežaudze vēl arvien atbilst aizsargājama biotopa kritērijiem (9010* *veci vai dabiski boreāli meži* kritērijiem). I alternatīvas 2.variants sākotnēji paredzēja atteikšanos no ieguves III zonā kopumā,

savukārt Novērtējuma procedūras noslēgumā izstrādātais I alternatīvas 2.R variants – veikt ieguvu samazinātā III zonas platībā. Šādā gadījumā (I alternatīvas 2.R variants) tiktu saglabāta neskarta aizsargājamā meža biotopa 9010* *veci vai dabiski boreāli* kritērijiem daļa, bet ekspertu vērtējumā secināts, ka ieguve otrpus grāvim tā kvalitāti un struktūru būtiski neietekmētu.

6.6.2.8.3. VI zona ir agrākās kūdras izstrādes lauki un tur dabiski biotopi nav saglabājušies kopumā. Lai gan uz DR no VI zonas sākas Dabas parka dabas lieguma zona, kurā plašā teritorijā saglabājies biotops 7110* *aktīvi augstie purvi*, - VI zona ir jau pilnībā sagatavota ieguvei un ieguve tajā jau daļēji veikta, savukārt Paredzētās darbības ietekmes novērtējuma rezultātā nav identificētas tādas jaunas ietekmes no ieguves atsākšanas VI zonā, kas varētu atstāt nelabvēlīgu iespaidu uz Dabas parka vērtībām un viengabalainību.

6.6.2.8.4. V zona atrodas visvairāk uz ZA un piekļaujas līdzšinējās ieguves teritorijām Nidas purvā. V zonu šķērso ceļš ar nosusināšanas grāvjiem, kura abās pusēs nosusināšanas ietekmē purva biotops ir pārveidots un atbilst biotopa 7120 *degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* kritērijiem. Kopējais šī biotopa laukums ir ~ 9,5 ha, tomēr, vērtējot teritorijas attīstības perspektīvas, konstatēts, ka dabiskam hidroloģiskam režīmam atbilstošas vai vismaz tādai pietuvinātas situācijas atjaunošana šajā biotopa poligonā praktiski nav iespējama, jo biotopa fragmenti ir izolēti un nerobežojas ar neskartu (dabisku) purvu. Līdzvērtīgi kā I zonas gadījumā – arī šeit - zonas novietojuma, fragmentācijas pakāpes, neperspektīvā izvietojuma un sagaidāmo dabisko pārmaiņu dēļ Ziņojuma autori un DAP ieguvu atzīst par pieļaujamu. Papildus konstatēts, ka V zonas ZA daļā 1,7ha platībā mežaudze ir degusi un kā meždegai tai ir jauna vērtība. Sugu un biotopu eksperts šo meža nogabalu ir kvalificējis kā ES prioritāri aizsargājamu biotopu 9010* *veci vai dabiski boreāli meži 5.apakštips – jaunāki meži, kas dabiski attīstījušies pēc meždegām*, kuru nepieciešams saglabāt. Arī šis meža nogabals pēc būtības ir tikai neliels fragments pie purva ārējās robežas un ir izolēts/nerobežojas ar neskartu (dabisku) purva teritoriju, tomēr secināts, ka biotops ir ļoti rets un būtu saglabājams. Tādēļ I alternatīvas 2.variantā (arī I alternatīvas 2.R variantā) iestrādātais risinājums paredz atkāpšanos no V zonas ZA daļas, izslēdzot no ieguves platībām šī meža biotopa platības.

6.6.2.8.5. IV zona atrodas tuvāk purva centram un vienīgi tur – pierobežā ar Dabas parka dabas lieguma zonu – konstatējami arī neskartam augstajam purvam raksturīgi biotopi ar perspektīvu atjaunoties dabiskam hidroloģiskam režīmam atbilstošā vai vismaz tādai pietuvinātā situācijā, turklāt secināts, ka šī josla ir vērtīga un saglabājama arī kā buferzona pie Dabas parka dabas lieguma zonas, kur plašā teritorijā vēl saglabājies biotops 7110* *aktīvi augstie purvi*. Šajā IV zonas daļā konstatētas arī īpaši aizsargājamās augu sugas – vidējās rasenes atradnes. Novērtējuma procedūras gaitā, tostarp sadarbojoties nozares ekspertiem un DAP, definēts, ka Paredzētās darbības un Natura 2000 teritorijas aizsardzības kontekstā prioritāra ir tieši IV zonai blakus esošā augstā purva aizsardzība pret turpmāku nosusināšanu. Attiecīgi I alternatīvas 2.variants piedāvā atkāpšanos no IV zonas malas, izslēdzot no ieguves zonas biotopu 7110* *aktīvi augstie purvi* lielu daļu degradētā purva biotopa un aizsargājamo augu atradnes, kā arī realizēt hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu kompleksu. Šādā risinājuma Paredzētās darbības

ietekme skartu ~6,5ha biotopa 7120 *degradēti augtie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*, ko Ziņojuma autori un DAP atzīst par pieļaujamu. No aizsardzības perspektīvas viedokļa degradēta purva biotopa vērtība vai aizsargājamā funkcija ir kūdras veidošanās process. Konkrētajā teritorijā šāda perspektīva nav identificējama, tomēr vērtīgākās biotopa daļas tiek saglabātas.

6.6.2.8.6. Secināts, ka īstenojot I alternatīvas 2. variantu IV zonā tiktu zaudēti atsevišķi ciņu mazmeldra eksemplāri, tomēr šīs sugas populācijas ilgspēju jebkurā gadījumā nelabvēlīgi ietekmētu paredzētā gruntsūdens līmeņa celšanās kūdras laukos, kas veicama, lai īstenotu būtiskāku Dabas parka aizsardzības mērķi. Tā kā Dabas parkā saglabājas sugai piemērotas teritorijas, tostarp IV zonas teritorijā, kura izslēgta no ieguves laukuma (ietekme uz vairošanās spējām un sekmēm), - sagaidāmās izmaiņas netiek vērtētas kā kritiski būtiskas populācijas labvēlīgam saglabāšanās režīmam Nidas purvā. Šādā risinājumā tiek saglabātas arī vidējās rasenes atradnes IV zonas tuvumā. Attiecībā uz staipekņiem jomas eksperti norāda, ka degradētos purvos un kūdrājos tie ieviešas pēc nosusināšanas un liecina par purva degradēšanās procesu. Dabas parka aizsardzības mērķiem prioritāri ir hidroloģiskā režīma atjaunošana un šādu mērķu īstenošana nav savietojama ar staipekņu izplatībai vēlamu apstākļu (mitruma režīms, raksturīgais sugu sastāvs) nodrošināšanu.

6.6.2.8.7. Bezmugurkaulnieku faunu Darbības vietā un tās Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonā ir novērtējis attiecīgās jomas sertificēts eksperts. Konstatēts, ka izpētes zonas atrodas blakus esošajiem kūdras laukiem, teritorijas hidroloģiskais režīms ir izmainīts un tādēļ ir samazinājies arī purvam raksturīgo bezmugurkaulnieku skaits. Teritorija galvenokārt vairs nav piemērota īpaši aizsargājamām bezmugurkaulnieku sugām. Veicot teritorijas izpēti 2013.gada rudenī īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas plānotajās ieguves teritorijās netika konstatētas. Secināts, ka kūdras lauki nenodrošina aizsargājamu sugu pastāvēšanu Darbības vietā un kūdras lauku paplašināšana nevar ietekmēt kādu īpaši aizsargājamu bezmugurkaulnieku sugu populāciju Dabas parkā (iespējams, var pat veicināt spāru pārvietošanos starp biotopiem).

6.6.2.8.8. Atbilstoši Ziņojumam līdzšinējie ornitofaunas pētījumi Nidas purvā veikti epizodiski kopš 20.gs 80.-tajiem gadiem gan ligzdošanas, gan rudens migrāciju laikā, kā arī Dabas parka izveides dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā. Gan līdzšinējos, gan Paredzētās darbības ietekmes novērtējuma ietvaros veiktajos ornitofaunas pētījumos Darbības vietā ligzdojošas īpaši aizsargājamās putnu sugas nav konstatētas. V zonas teritorijā vai tuvumā ir novērota niedru lija, lauku lija, pļavu lija, arī rubenis, kas teritoriju izmanto kā barošanās vietu. ~800m un vairāk kā 1km attālumā no IV zonā esošajiem kūdras ieguves laukiem konstatētas lielās čakstes un lietuvaiņa ligzdas. Konstatēts arī dzeltenais tārtiņš. Nidas purvu kā atpūtas un nakšņošanas vietu izmanto arī migrējošie putni (zosis, dzērves), tomēr ar mainīgu intensitāti (2013.gada rudens migrācijas pētījumi intensīvu Nidas purva teritorijas izmantošanu neapstiprina). Vērtējot kūdras ieguves paplašināšanas ietekmi uz ornitofaunu, secināts, ka ligzdu atrašanās vietas un putnu klātbūtnes novērojumi ļauj secināt, ka putnu sugas nav jutīgas uz esošajiem traucējumiem. Eksperta vērtējumā Paredzētā darbība negatīvu ietekmi (būtiskus traucējumus vai kaitējumu) ornitofaunas kontekstā neradīs. Tomēr uzskata, ka nepieciešams veikt monitoringu – novērojumus

par punu migrācijas, nakšņošanas un atpūtas vietām, lai varētu lemt par papildus pasākumu vai iespējamu ierobežojumu noteikšanu Paredzētās darbības laikā (attiecībā uz ieguves vietu vai ieguves laiku). Eksperts tāpat konstatē, ka, plānojot izstrādāto kūdras lauku rekultivāciju, ieteicams daļu šo lauku appludināt, veidojot tos piemērotus migrējošo ūdensputnu atpūtai un nakšņošanai. Šāds rekultivācijas pasākums ir iestrādāts Ziņojuma risinājumos.

- 6.6.2.9. Rezumējoši secināms, ka I alternatīvas 2.variants un 2.R variants paredz risinājumus, kas izslēdz no ieguves platībām visus nogabalus, kur konstatēti prioritāri aizsargājamie biotopi un paredz risinājumus, lai novērstu nelabvēlīgu ietekmi uz to teritorijām, kas atrodas Darbības vietas tuvumā. Tikai biotopa 7120 *Degradēti augtie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* kontekstā secināms, ka Paredzētās darbības rezultātā (tiešas ieguves darbu rezultātā) samazinātos to platība nosusinātā, pārveidota kūdrājā par ~18,4ha, tomēr šīs biotopa platības ir meliorācijas grāvju ieskaudas, fragmentētas un atrautas no dabiskā purva masīva, savukārt ar plānotajiem hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumiem un purva renaturalizācijas pasākumiem, ko plānots veikt vienlaikus ar Paredzēto darbību, - tiks radīti labvēlīgi apstākļi šī biotopa atjaunošanai un sagaidāms atguvums ~100ha platībā (t.i. – ietekmes tiktu nevis kompensētas, bet tieši Paredzētā darbība būtu priekšnoteikums biotopa atjaunošanai). Līdz ar to ietekmes ir novērtētas kā atgriezeniskas, turklāt plānoto pasākumu rezultātā tiks atjaunoti arī ~10ha biotopa 7110* *Aktīvi augstie purvi*. Tā kā plānota purvā ietiecošos susinātājgrāvju galu aizdambēšana un dabas lieguma zonu šķērsojošo grāvju aizdambēšana vēl pirms kūdras ieguves uzsākšanas, arī DAP secina, ka ietekmes ir līdzsvarotas un zaudējumi dabas aizsardzībai ar izstrādātajiem risinājumiem netiks nodarīti.
- 6.6.2.10. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, kā arī apkopojis lietā izteiktos viedokļus un konstatējumus, Birojs secina, ka, meklējot saprātīgu līdzsvaru starp dabas aizsardzību un saimniecisko darbību, ir atrasti risinājumi kūdras ieguvei, kas atbilstoši Ziņojuma izstrādē pieaicināto nozares ekspertu novērtētajam un DAP izsvērumam nenodarītu kaitējumu un nenonāktu pretrunā ar Natura 2000 teritorijas dabas vērtībām definētajiem specifiskajiem mērķiem, neizjauktu Natura 2000 teritorijas viengabalainību. Pie nosacījuma, ka tiek īstenoti Ziņojumā iestrādātie risinājumi, ir konstatējams, ka jau Paredzētās darbības realizācijas laikā un arī pēc ieguves pabeigšanas Atradnē - teritorija ilgtermiņā turpinātu veidot ar blakus esošajām teritorijām vienotu biotopu kompleksu, rekultivācijas rezultātā pēc iespējas tiktu atjaunots vides stāvoklis ne tikai Darbības vietā, bet visā izstrādātajā purva daļā kopumā. Tādējādi, kur iespējams, tiks veicināta augstvērtīgu biotopu atjaunošanās vai radītas piemērotas teritorijas migrējošo ūdensputnu atpūtai un nakšņošanai. Tāpat - pie nosacījuma, ka tiek īstenoti Ziņojumā iestrādātie risinājumi, netiek identificēts risks īpaši aizsargājamo biotopu vai sugu dzīvotņu fragmentācijai, tādai īpaši aizsargājamo sugu, īpaši aizsargājamo biotopu vai sugas dzīvotnes izolēšanai (nošķiršana) no citiem tādiem pašiem biotopiem vai sugas dzīvotnēm, kas atstātu nelabvēlīgu ietekmi uz Natura 2000 teritorijas viengabalainību. Traucējumi, jo īpaši hidroloģiskā režīma izmaiņas, tiek minimizētas un tiek novērstas ietekmes, kas varētu izsaukt izmaiņas to īpaši aizsargājamo biotopu vai sugu dzīvotņu kvalitātē (raksturīgajās struktūrās un funkcijās), kuru aizsardzībai teritorija veidota. Līdz ar to, Birojs, sniedzot šo atzinumu konkrētā aspekta griezumā, nav konstatējis tādas apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātās plānoto darbību. Vienlaikus Ierosinātājai ir jāņem vērā, ka Paredzētā darbība ir iespējama tikai ievērojot Ziņojumā paredzētos Paredzētās darbības risinājumus

un ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumus vai līdzvērtīgus risinājumus. Lai gan DAP savās atsauksmēs norāda, ka par pamata variantu pieļaujamības kontekstā tā vērtē I alternatīvas 2.variantu, Birojs, izdodot šo atzinumu, secina, ka pēc atkārtotas Nidas purva kartēšanas arī I alternatīvas 2.R variantam (jeb rekomendētajam gala variantam) nav konstatētu izslēdzošu apstākļu. Novērtējuma likuma 24.panta (1)daļa paredz, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu, tomēr Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu ir nepieciešams arī ar šo atzinumu nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir iespējama vai nav pieļaujama (prasības monitoringam un rekultivācijai noteiktas atsevišķā šī Biroja atzinuma apakšnodaļā):

- a) Ir pieļaujama vienīgi tādu Paredzētās darbības alternatīvu un tehnisko risinājumu realizācija, kas nav pretrunā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) aizsardzības mērķiem un negatīvi neietekmē tās ekoloģiskās funkcijas un integritāti.
- b) Līdz ar to nav pieļaujama Paredzētās darbības 1.alternatīvas 1.varianta realizācija, kuras gadījumā konstatēta nelabvēlīga paliekoša ietekme uz Natura 2000 dabas vērtībām.
- c) Ir pieļaujama Paredzētās darbības II alternatīvas realizācija, tomēr šādā gadījumā tiktu mazākā apmērā realizēts hidroloģiskā režīma atjaunošanas un stabilizēšanas pasākumu komplekss.
- d) Ar nosacījumu, ka tiek realizēti Ziņojumā iestrādātie risinājumi ieguves platību samazināšanai un ietekmes novēršanai, ir pieļaujama I alternatīvas 2.varianta vai I alternatīvas 2.R varianta (Ziņojuma noslēguma rekomendācija) realizācija, tomēr šādā gadījumā jāparedz un jārealizē nepieciešamie inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novēršanai, tās aizsardzībai un monitoringam, kā arī jānodrošina paredzētie rekultivācijas pasākumi.
- e) Šādā gadījumā Ierosinātājai ir jānodrošina Ziņojumā paredzētie vai izpildes un efektivitātes ziņā līdzvērtīgi Paredzētās darbības risinājumi akceptējamo alternatīvu realizācijas ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novēršanai un mazināšanai. To starpā atbilstoši Ziņojumā iestrādātajam risinājumam jāparedz īpaši aizsargājamā meža biotopa 9010* *veci vai dabiski boreāli meži nogabala* ~ 0,1ha platībā izslēgšana no ieguves platības III zonā; jāparedz aizsargājamā meža biotopa 9010* *veci vai dabiski boreāli meži 5.apakštipa – jaunāki meži, kas dabiski attīstījušies pēc meždegām* nogabala ~1,7ha platībā izslēgšana no ieguves platības V zonā; jāparedz īpaši aizsargājamā purva biotopa 7110* *aktīvi augstie purvi* teritorijas ~8ha platībā izslēgšana no ieguves platības IV zonā un atkāpšanās no šīs zonas D malas I alternatīvas 2.varianta vai I alternatīvas 2.R varianta risinājumā.

6.6.3. Plānotie rekultivācijas pasākumi un monitorings.

- 6.6.3.1. Lai novērtētu līdzšinējās ieguves ietekmi uz vidi un prognozētu Paredzētās darbības ietekmi, - Darbības vietā un tai piegulošajā teritorijā tika ierīkots monitoringa tīkls. Monitoringa tīklu (to pielāgojot) plānots izmantot arī kūdras ieguves paplašināšanas gadījumā, lai sekotu līdzi kūdras ieguves un hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu efektivitātei. Biežumu, parametrus un metodes ir paredzēts definēt rekultivācijas projektā vai kūdras ieguves tehniskā projekta sastāvā, tomēr Ziņojums sniedz pietiekamu informāciju par galvenajiem principiem un risinājumiem novērojumu

mērķim. Būtiskākais nozīmīgais princips, ko paredzēts ievērot ir – rekultivācijas un monitoringa pasākumu uzsākšana un turpināšana jau paralēli Paredzētās darbības veikšanai.

- 6.6.3.2. Atbilstoši piedāvātajam monitoringa vietu izvietojumam - 3 monitoringa urbumi kalpotu V, II un III zonas ietekmju, tajā skaitā arī ietekmes uz Trumpupīti kontrolei, bet 1 urbums kontrolētu I zonas iespējamās ietekmes uz šajā virzienā esošo viensētu dzeramā ūdens grodu akām. 2 urbumi kontrolētu IV zonas izraisītās gruntsūdens līmeņa izmaiņas R un A virzienā. Papildu minētajam, 3 urbumi kalpotu hidroloģiskā režīma stabilizācijas pasākumu kontrolei, attiecīgi, IV zonas R un A malā. Arī IV zonas D daļas kontrolei ir paredzēti 2-3 urbumi. Gruntsūdens līmeņa mērījumus ir paredzēts veikt jau uzsākot kūdras lauku sagatavošanu un turpināt visā kūdras ieguves periodā, kā arī pēc tā, - veicot Zonu un līdzšinējo ieguves vietu rekultivāciju.
- 6.6.3.3. Paredzētās darbības teritorijām un līdzšinējās ieguves teritorijām plānoti divi rekultivācijas veidi: purva renaturalizācija (galvenokārt atjaunojot hidroloģisko režīmu vai appludinot) un purva kultūraugu audzēšana. Kultūraugu audzēšana paredzēta tikai V zonā, teritoriju appludināšana paredzēta purva centrālajā daļā (līdzšinējās ieguves vietās), bet attiecībā uz IV zonu secināts, ka dabas aizsardzības interesēm atbilstošs rekultivācijas veids nosakāms pēc 2042.gada, izvērtējot rekultivācijas pasākumu sekmes un monitoringa rezultātus.
- 6.6.3.4. Ziņojumā novērtēts, ka purva renaturalizācija un appludināšana kā izvēlētie rekultivācijas veidi nav pretrunā ar Dabas parka izveidošanas mērķiem, bet gan tieši attiecas uz Dabas parkam raksturīgo, starptautiski nozīmīgo mitrāju teritoriju atjaunošanu un platību paplašināšanu. Secināms, ka, uzsākot rekultivāciju, veidosies mitrāju teritorijas, mazināsies nosusināto kūdrāju platības un līdz ar to siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (SEG) emisijas no nosusinātajām kūdras zemēm.
- 6.6.3.5. Appludināšanas galvenais mērķis ir veidot jaunas mitrāju platības Dabas parkā, lai radītu jaunas nakšņošanas un atpūtas vietas migrējošiem putniem, kā arī ilgtermiņā – piemērotas ligzdošanas vietas īpaši aizsargājamām putnu sugām. Šāds risinājums kā piemērots Ziņojumā iestrādāts, ņemot vērā ornitofaunas eksperta ieteikumus un to atbalsta DAP.
- 6.6.3.6. Purva veģetācijas atjaunošanas pasākumi ietvers kartu grāvju galu aizdambēšanu un nepieciešamā ūdens līmeņa ierīkošanu. Ūdens līmeni laukos ierīkos atbilstoši ekspertu – botāniķu un hidrologu ieteikumiem, aizdambējot grāvjus un ierīkojot ūdens regulēšanas sistēmu tā, lai purva augājs ir pietiekama mitruma apstākļos un nepieciešamības gadījumā būtu iespējams ūdens līmeni paaugstināt vai pazemināt.
- 6.6.3.7. Purva augu plantāciju izveide plānota paredzētās darbības V zonā. Par rekultivācijas veidu un kultūru, tāpat atbildīgajiem par ieviešanu Ierosinātāja ir plānojusi vienoties ar zemes īpašnieku AS “*Latvijas valsts meži*”.
- 6.6.3.8. Detalizēti rekultivācijas darbus un to realizācijas vietas (piemēram, grāvju aizdambēšanas un nepieciešamā ūdens līmeņa regulēšanas vietas, ainavas veidošanas pasākumus un citus) ir plānots izstrādāt rekultivācijas projektā. Tajā plānots iekļaut gan esošās kūdras izstrādes platības, gan kūdras ieguves paplašināšanas teritorijas.
- 6.6.3.9. Lai sekotu līdzi visu veikto pasākumu efektivitātei un ietekmei uz veģetācijas izmaiņām, blakus monitoringa urbumiem ir paredzēts ierīkot veģetācijas parauglaukumus ar lielumu ~1x1m. Tajos purva veģetācijas monitoringu ir paredzēts veikt vismaz vienu reizi gadā. Tāpat, ievērojot ornitofaunas eksperta rekomendācijas, ir paredzēts veikt migrējošo zosu un dzērviu rudens migrācijas monitoringu, uzmanību pievēršot potenciālo nakšņotāju uzskaitēm, kā arī blakus esošo teritoriju ornitofaunas monitoringu, īpašu uzmanību pievēršot Darbības vietas apkārtnē konstatētajām putnu

sugām. Monitoringā iekļaujamās putnu sugas, monitoringa pasākumu saturu, metodes u.c. nosacījumus ir paredzēts izstrādāt sadarbībā ar ornitologu. Paredzēts, ka monitoringu veiks attiecīgās jomas eksperts, sekojot līdzi kūdras ieguves ietekmei uz putnu ligzdošanas apstākļiem, kā arī uz īpaši aizsargājamo putnu sugu barošanās biotopiem kūdras ieguves teritoriju tiešā tuvumā un lai nepieciešamības gadījumā veiktu pamatotus pasākumus negatīvas ietekmes novēršanai.

6.6.3.10. Biroja vērtējumā Ziņojumā iestrādātie ietekmju uzraudzības un rekultivācijas risinājumi ir vērtējami pozitīvi un demonstrē saudzīgu un ieinteresētu attieksmi ietekmju mērķtiecīgai kontrolei, novēršanai un mazināšanai. Novērtējis Ziņojumā ietverto vērtējumu un iestrādātos risinājumus, Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20.panta (10)daļu darbu veikšanai ir izvirzāmi obligātie nosacījumi:

- a) Hidroloģiskā režīma stabilizēšanas pasākumu efektivitātes izvērtēšanai un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes uz Natura 2000 uzraudzībai ir jāveic monitorings, kas ietver gan gruntsūdens līmeņu mērījumus, gan veģetācijas parauglaukumu un ornitofaunas novērojumus.
- b) Monitoringa plāns un pasākumi nosakāmi sadarbībā ar attiecīgās jomas sertificētiem ekspertiem, ietverot arī pasākumu kompleksu rīcībām, ja nelabvēlīga ietekme tiktu konstatēta.
- c) Papildus monitoringa programma un nosacījumi, tai skaitā biežums, atskaites forma, atskaišu saturs un biežums, kā arī nosacījumi informācijas apmaiņai un iestāžu līdzdalībai monitoringa veikšanā nosakāmi sadarbībā ar DAP un VVD Liepājas reģionālo vides pārvaldi, paredzot prasības monitoringa rezultātu izvērtēšanai, lai nepieciešamības gadījumā lemtu par papildus nosacījumiem negatīvas ietekmes nepieļaušanai vai samazināšanai. Nepieciešamības gadījumā jāierīko papildus novērojumu tīkls, ja ierīkotā sistēma nesniegtu pietiekami detalizētu informāciju.
- d) Monitoringa programmā jānosaka pieļaujamais prognozētais pazemes ūdens un gruntsūdens līmeņus un sadarbībā ar DAP jāizstrādā preventīvo pasākumu plāns rīcībām, kas veicamas, ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas šīs vērtības. Monitoringa programmā tāpat jāietver pasākumu plāns rīcībām, kas veicamas, ja Atradnes izstrādes laikā tiek konstatētas biotopu stāvokļa izmaiņas vai ietekme uz ornitofaunu, kas var būt saistītas ar Paredzēto darbību. Ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas noteiktās vērtības vai konstatētas biotopu stāvokļa izmaiņas, kas var būt saistītas ar Paredzēto darbību, ieguve Atradnē jāpārtrauc un jāveic plānā noteiktie pasākumi, tai skaitā jāinformē DAP.
- e) Rekultivācija ir uzsākama vienlaikus ar Paredzētās darbības realizāciju, ievērojot Ziņojumā iestrādātos principus, dabas ekspertu izvirzītos nosacījumus un DAP rekomendācijas.

6.6.4. Izmaiņas gaisa kvalitātē un troksnis, tostarp transportēšanas ietekmes.

6.6.4.1. Kūdras ieguves procesā un ar to saistītās darbībās tiek radīts troksnis, kas var būtiski vai mazāk nozīmīgi ietekmēt pret troksni jutīgus objektus, tai skaitā sabiedrību tās pastāvīgās uzturēšanās vietās (rekreācijas objektos, mājokļos u.tml.). Troksnis var būt traucējošs arī dzīvniekiem un putniem, jo sevišķi gadījumos, ja ietekmes zonā ir īpaši aizsargājamo sugu, tai skaitā putnu koncentrāciju, barošanās, ligzdošanas, atpūtas u.c. vietas. Savukārt galvenās gaisu piesārņojošās vielas Paredzētās darbības gaitā, atkarībā no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģiskās alternatīvas, ir putekļu daļiņas un gāzveida

izmeši no kūdras lauku sagatavošanas un izstrādes procesiem, tostarp no izmantotās kūdras lauku sagatavošanas un kūdras ieguves tehnikas un transporta līdzekļu dzinējiem.

- 6.6.4.2. Novērtējuma rezultātā secināts, ka ar Paredzēto darbību nav sagaidāmas tādas jaunas būtiskas, tostarp transportēšanas ietekmes, kas radītu līdzšinējā vides stāvokļa izmaiņas, jo ieguves un derīgā materiāla izvešanas intensitāte, transportēšanas maršruti un transportēšanas laiks tiks saglabāts ar līdzšinējo situāciju salīdzināmā apjomā. Sagaidāms, ka Paredzētās darbības uzsākšanas gadījumā ieguves apjomi gada griezumā uz brīdi pieaugs, tomēr ieguves dinamika plānotajā ~25 gadu periodā būs ar līdzšinējo situāciju salīdzināma, jo, pakāpeniski tiks pabeigta un pārtraukta ieguve līdzšinējās ieguves teritorijās.
- 6.6.4.3. Darbības Vieta atrodas relatīvi tālu un noslēgti no dzīvojamās apbūves teritorijām. Paredzētās darbības zonas, kurās plānota kūdras ieguve ar frēzēšanas metodi un rada lielāku gaisa piesārņojumu ar putekļu daļiņām, atrodas blakus esošajām kūdras ieguves teritorijām un tālu no dzīvojamās apbūves. Tuvākās apdzīvotās viensētas ir "Līdumnieki", kas atrodas 375 m attālumā no I zonas (šajā zonā paredzēta gabalkūdras ieguve) un "Šībeļi" atrodas 380 m attālumā no V zonas.
- 6.6.4.4. Dzīvojamās mājas nav kvalificējamās kā tādas, kas atradīsies ieguves vietas un saistīto darbu (Atradnē) trokšņa ietekmes tiešā tuvumā un ietekmes zonā. Trokšņa ietekmes, kas var radīt traucējumus, saistāmas galvenokārt ar kravu transporta kustību.
- 6.6.4.5. Lai novērtētu paredzētās darbības ietekmi uz gaisa kvalitātes izmaiņām, LVGMC ir veikusi gaisu piesārņojošo vielu emisiju aprēķinus un gaisa piesārņojuma izkliedes modelēšanu. Ietekmes vērtētas diviem pamata scenārijiem, - novērtējot esošo situāciju pie pašreizējā ieguves apjoma (atbilst arī II alternatīvas risinājumam) un novērtējot ietekmi Paredzētās darbības realizācijas gadījumā (prognoze situācijai, kad tiek sasniegts maksimālais ieguves apjoms Darbības vietā, bet vienlaikus samazinās ieguves platības līdzšinējās izstrādes laukos). Novērtējot esošās kūdras ieguves un Paredzētās darbības radīto summāro ietekmi uz izmaiņām gaisa kvalitātē attiecībā pret Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumos Nr.1290 „*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk MK noteikumi Nr.1290) ietvertajiem normatīviem, secināts, ka summārais piesārņojums ar daļiņām PM_{2.5} tikai I alternatīvas 2.varianta nelielā joslā (platums no 11 m līdz 103 m) ārpus plānotās IV zonas var sasniegt 21.06 -25.18 µg/m³, kas pārsniedz cilvēku veselības aizsardzībai noteikto robežlielumu – 20 µg/m³. Robežvērtība ir noteikta cilvēka veselības aizsardzībai un šajā teritorijā nav pastāvīgu dzīvesvietu (atrodas purvā), no Zīpojuma tāpat neizriet, ka šāda putekļu daļiņu koncentrācija varētu atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz Dabas parka dabas vērtībām. Vienlaikus Zīpojumā ietverts secinājums, ka laika apstākļos, kad kūdras ieguves laikā valda R, ZR, ziemeļu vai ZA vēji un vēja ātrums pārsniedz 8 m/s, būtu jāveic viens no šādiem pasākumiem: 1) jāierobežo kūdras ieguve IV zonas centrālajā daļā 10 - 100 m attālumā (platums atbilstoši pārsniegumu zonas platumam) no IV zonas robežas; 2) jāpārtrauc kūdras ieguve pašlaik izstrādē esošajās teritorijās (I, II, X un XI lauks).
- 6.6.4.6. Ar Paredzēto darbību un tās ietekmi uz gaisa kvalitāti saistīts arī tāds aspekts kā SEG emisijas, kas var rasties no izstrādātajām ieguves teritorijām. Ja netiek veikta to rekultivācija, veidojas SEG emisijas no sausās kūdras. Tomēr, veicot izstrādāto kūdras lauku rekultivāciju, piemēram, mitrāju atjaunošanu, kūdras laukos tiek atgriezti dabiskie procesi, kas saista CO₂, nevis izdala to. Plānotais kūdras lauka izstrādes risinājums ļaus uzsākt kūdras lauka rekultivāciju paralēli kūdras ieguvei un ir sagaidāms, ka Paredzētās darbības realizācijas gadījumā tiks mērķtiecīgi mazinātas arī līdzšinējo ieguves lauku radītās SEG emisijas.

6.6.4.7. Paplašinot kūdras ieguvu, nav plānots palielināt transporta intensitāti kūdras pārvadāšanas maršrutā, kas saglabāsies maksimums 15 reisi (30 braucieni) diennaktī. Novērtēts, ka kūdras transportēšanas maršruta tuvumā atrodas vairākas apdzīvotas viensētas, kas visas atrodas 50 – 75m attālumā no ceļa. Lai novērtētu kūdras pārvadāšanas transporta radīto trokšņa līmeni viensētās, 2013.gada 15.oktobrī Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūta „BIOR” Kurzemes reģionālā laboratorija veica vides trokšņa mērījumus viensētās „Brīvzemnieki” un „Štībelī”. Vides trokšņa mērījumi veikti, lai fiksētu, kāds ir trokšņa līmenis viensētu teritorijā brīdī, kad gar tām pa ceļu brauc traktors ar kūdras kravu. Saskaņā ar mērījumu rezultātiem iegūtas vērtības 29,5 dB(A) (+4,3 dB), viensētā „Brīvzemnieki” – 36,5 dB(A) (+4,3 dB), viensētā „Štībelī” – 40,9 dB(A) (+4,3 dB). Lai gan iegūtās vērtības nav pielīdzināmas Ministru kabineta 2014.gada 7.janvāra noteikumu Nr.16 “*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” 2.pielikumā noteiktajām vides trokšņa robežvērtībām, kas nosakāmas, ņemot vērā ilgtermiņa vidējo (gada) troksni dienas, vakara un nakts periodam (iegūstams aprēķinu ceļā), Birojs konkrētajā gadījumā mērījumu pieeju atzīst par pieņemamu. Iegūtie rezultāti attiecībā uz konkrētu trokšņa notikumu atspoguļo trokšņa vājināšanos jeb dzišanu līdz tādām līmenim, kas ir vērā ņemami zemāka par pieļaujamo ilgtermiņa vidējo vērtību dienas un vakara periodam. Ņemot vērā minēto, nebūtu pamata pieņemumam, ka aprēķins šādu atsevišķu notikumu summu gada griezumā varētu uzrādīt būtisku apgrūtinājumu, gluži otrādi, jo aprēķinā tiek ņemts vērā izsvērums pret visām dienām un vakariem (kā diennakts daļām) gada laikā. Ņemot vērā transportēšanas intensitāti un paredzēto laiku, nav konstatējams, ka Paredzētā darbība varētu būt priekšnoteikums būtiskai ietekmei uz vidi vai vides stāvokļa pasliktinājumam.

6.6.4.8. **Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Papildus risinājumi šo ietekmes aspektu pārvaldībai ir iestrādāti jau Ziņojumā. Izvērtējot konkrēto situāciju un ievērojot normatīvos noteiktās prasības, Birojs secina, ka nav nepieciešams noteikt citus papildus ietekmes samazināšanas pasākumus.**

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izvērtējusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai, kā arī identificējusi un novērtējusi sagaidāmās ietekmes dažādos vides aspektos, tajā skaitā – uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma izmaiņām un mūsdienu ģeoloģisko procesu attīstību, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, jo īpaši Natura 2000 teritorijas kontekstā. Tāpat vērtēta transportēšanas ietekme, ietekme uz gaisa kvalitāti un troksnis. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs nekonstatē tādas apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību. Nosakot Dabas parka individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību, ir realizēta sistēmiska pieeja, izsverot ne tikai konservācijas pieeju, bet samērīgus apsaimniekošanas pasākumus un rīcības, kas var būt veicamas, lai nodrošinātu līdzšinējās saimnieciskās darbības un dabas aizsardzības līdzsvarojumu. Vadoties no šādas pieejas, ir noteikts Dabas parka funkcionālais zonējums un Zonas ir vienas no nedaudzajiem laukumiem Dabas parkā kopumā, kuras iekļautas teritorijās, kur derīgo izrakteņu ieguve varētu būt pieļaujama. Šis apstāklis būtiski atšķir Paredzēto darbību no citām salīdzināmām iecerēm, jo kūdras ieguves racionāla pabeigšana ar tai sekojošiem rekultivācijas un hidroloģiskā režīma stabilizēšanas uzdevumiem nav vispārēji atzīta par tādu, kas nav savietojama ar Natura 2000 teritorijas aizsardzības mērķiem. Kūdras ieguves pabeigšanai noteiktās zonas ir definētas, ņemot vērā Dabas parka teritoriju kā veselumu un pakāpi, kādā teritorijas ir jau degradētas un pārveidotas līdzšinējās ietekmes rezultātā. Savukārt Novērtējuma procedūras rezultātā konstatēts, ka ar īpaši aizsargājamo biotopu platību un

aizsargājamo sugu atradņu izslēgšanu no ieguves laukumiem, kā arī realizējot ietekmes novēršanas un samazināšanas pasākumu kompleksu, nelabvēlīga ietekme uz teritorijai raksturīgo īpatnību un funkciju nepārtrauktību nav sagaidāma. Pie risinājumiem, kas paredzēti un izstrādāti kopā ar dabas ekspertiem un DAP, secināts, ka Paredzētā darbība nenonāk pretrunā konkrētās teritorijas aizsardzībai noteiktajiem mērķim un arī Biroja ieskatā var būt pieļaujama. Vienlaikus Ierosinātājai ir jānodrošina Ziņojumā paredzētos vai tiem līdzvērtīgus risinājumus Paredzētās darbības īstenošanai, vides kvalitātes nodrošināšanai un savlaicīgai ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kā arī Biroja noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība ir īstenojama, ja tiek saņemts Paredzētās darbības akcepts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Direktors

A. Lukšēvics

2017.gada 6.februārī

